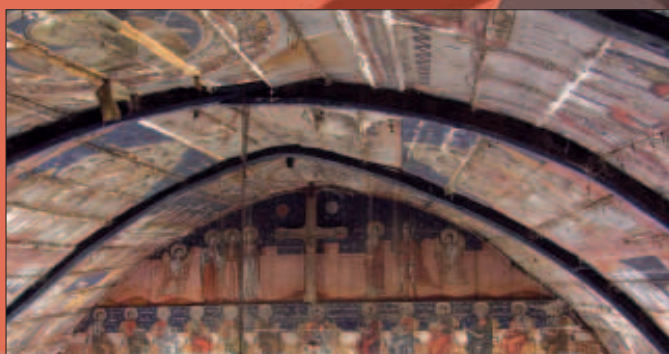

**CONFERINȚA TAKASHI YAMAGUCHI
BISERICI DE LEMN DIN SIBIU
OSCAR NIEMEYER: 100 DE ANI
PREMIILE MIES VAN DE ROHE 2007**

**NR. 13
NOIEMBRIE - DECEMBRIE
2007**

ARHITECȚII ȘI BUCUREȘTIUL

**Buletin informativ al Filialei
Teritoriale București a Ordinului
Arhitecților din România**

ISSN 4133 - 1234

SUMAR

AGENDA OAR BUCUREȘTI

Ședințele Comisiei Tehnice și de Urbanism a Primăriei București

04

PATRIMONIU

Case care plâng:

Rezumat 2007

22

Biserici de lemn din județul Sibiu

22

EVENIMENTE INTERNE

Takashi Yamaguchi:

"Natura și arhitectura"

24

București: Observatorul urban

30

Anuala de Arhitectură Timișoara

30

Patrimoniul construit în cadrul

proiectelor de dezvoltare integrată

32

Conferințele de la Arsenal la București

34

Retrospectivă Petr Franta

34

EVENIMENTE EXTERNE

Foster & Partners: 40 de ani și încă...

36

Inaugurare Nordpark Cable Railway

36

Jubileu Pierre Paulin

38

Oscar Niemeyer: 100 de ani

40

Premiile Mies van der Rohe 2007

42

PUBLICAȚII

Cărți de arhitectură

44

Reviste

46

**Stimați arhitecți,
Conducerea Ordinului
Arhitecților București vă
aduce la cunoștință dorința
sa de a promova trans-
parența în ceea ce privește
activitățile și deciziile sale.
În consecință, buletinul
"Arhitecții și Bucureștiul",
distribuit gratuit tuturor
membrilor filialei, va încerca
să prezinte mai elocvent
toate activitățile Ordinului și
problemele cu care acesta se
confruntă.**

**Buletinul "Arhitecții și
Bucureștiul" poate fi
descărcat în format .pdf de
pe site-ul oficial al Ordinului
accesând adresa: [www.oar-
bucuresti.ro](http://www.oar-bucuresti.ro)**

**Pentru o mai bună comuni-
care cu toți membrii Filialei
București, vă invităm să vă
exprimați opiniile legate de
activitatea OAR București și
de ceea ce ar trebui să
reprezinte prioritățile de
acțiune ale organizației
noastre.**

**Am dori, de asemenea, să
ne indicați subiectele pe care
să le abordăm în numerele
viitoare ale Buletinului
"Arhitecții și Bucureștiul".
Vă mulțumim și așteptăm
răspunsurile dumneavoastră!**

Editor igloo media

Bord editorial Bruno Andreșoiu, Adrian Ciocăzanu

Redactor șef Viorica Buiică

Redactori Ioana Cotulbea, Loredana Stăsin, Anca Rotar

Grafică Corina Gabriela Duma

DTP & procesare imagine Robert Dumitru

Adresă str. Finlanda nr. 10, sector 1, București, tel. 231.39.66, office@igloo.ro

Filiala București OAR

Președinte: arh. Mircea Ochinciuc

Colegiul director: arh. Dan Agent, arh. Dan Marin, arh. Cristina Gociman
arh. Crișan Atanasiu, arh. Bruno Andreșoiu

Adresă: str. Academiei, nr. 18-20, sector 1, București, tel. 303.92.26
www.oar-bucuresti.ro

ȘEDINȚELE COMISIEI TEHNICE DE URBANISM ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI A PRIMĂRIEI BUCUREȘTI

5 septembrie 2007

Componența Comisiei la această ședință a fost: membri – Alexandru Beldiman, Constantin Enache, Dan Marin, Dorin Ștefan; președinte – Viorel Hurduc. Au participat la ședință arhitectul-șef al Capitalei, Adrian Bold, Primarul General, Adriean Videanu și Gheorghe Udriște, Director Direcția Drumuri, Transporturi și Siguranța Circulației.

■ PUZ Magistrala de Metrou Piața Victoriei – Henri Coandă (revenire)

Este enunțat, pentru început, traseul viitoarei artere: Piața Victoriei – Bd. Ion Mihalache – Parcul Copiilor – Parcul Expoziției – Piața Presei (capăt linie de tramvai 42) – Băneasa – Pod – Aeroport Băneasa. Linia se poate extinde către Șos. Giurgiului, prin Berzei – Palatul Parlamentului. Stațiile vor urmări, pe cât posibil, nodurile de circulație; se mai dorește ca din ultima stație a Metroului, la Aeroportul Băneasa, să se poată ajunge foarte ușor și direct la peron. În ceea ce privește adâncimile pe care această linie de metrou le va atinge, ele vor fi, la nivelul șinei superioare, pentru o linie, de 15-20 m, uneori putându-se ajunge și la 25m, iar pentru restul tronsonului va fi asigurată o adâncime medie de 12 m. Stațiile vor fi la nivelul 12,5 m. Lucrările se vor desfășura pe durata a 5 ani. La întrebarea dlui. Beldiman referitoare la durata unei călătorii pe traseu, se răspunde, estimativ: aproximativ de 22 minute. Adrian Bold se interesează dacă traseul poate fi prelungit, pentru că Bucureștiului îi lipsește, pentru moment, noțiunea de transport regional, care poate fi luată în considerare cu această ocazie: se poate preconiza sau chiar păstra un culoar care va fi alocat acestui tip de transport și care va integra tipuri diverse de alte modalități de a călători. Constantin Enache este de părere că s-au preluat toate sugestiile și observațiile Comisiei și că ele au fost introduse în prezentul proiect, așa încât el poate fi avizat favorabil. Rezoluție: se avizează favorabil.

Continuăm informarea membrilor OAR asupra ședințelor de avizare săptămânale ale Comisiei Tehnice de Urbanism și Amenajare a Teritoriului. Selecția următoare a folosit drept criterii calitatea proiectelor aduse în discuție și gradul lor de reprezentativitate pentru oraș, caracterul lor problematic și specificitatea locală.

Ședințele Comisiei sunt consemnate de domnul Constantin Hostiuc.

■ PUZ Nod intermodal Răzoare (revenire)

Echipa de lucru prezintă modul în care s-au introdus sugestiile Comisiei: se menționează că adâncimile prevăzute sunt posibile chiar și pentru tren, dacă va exista o nevoie de acest tip în zonă. Adrian Bold are două propuneri: să se stabilească retrageri (aliniamente) clare pentru viitoarele artere de transport; participanții la trafic trebuie să iasă la suprafață în această zonă într-o piațetă.

Rezoluție: se propune spre avizare favorabilă, iar recomandările vor fi introduse în planul de reglementări; se va menționa că Studiul de Fezabilitate respectă PUZ propus spre avizare.

■ PUZ lărgire Calea Griviței în zona Pod Constanța (intersecție Chitila–Bucureștii Noi)

Se precizează, dintru început, că s-au executat două măsurători de trafic pe două secțiuni diferite, în zonă (relațiile Chitila–Calea Griviței, respectiv Calea Griviței–Bucureștii Noi) și s-a observat că structura traficului este asemănătoare, ca și numărul de autovehicule care străbat zonele – cca. 2300 pentru intervalul măsurat (două ore). În zonă, ambuteiajul este cauzat de mașinile mici. Se propune, ca intenție, realizarea unui pasaj subteran cu două benzi, paralel cu pasajul pe sub Podul Constanța, pentru a se evita zona și a se descărca intersecția.

Constantin Enache adaugă că nu trebuie uitat că în zonă va funcționa supermarketul Colosseum (încă neavizat), iar această nouă funcțiune va conduce și ea la sporirea numărului de autovehicule în tot cartierul. Dorin Ștefan se interesează de timpul în care această operație (al doilea pasaj) ar putea fi rezolvată. Se răspunde că, în condițiile în care nu ar exista probleme dinspre Administrația Căilor Ferate, într-o jumătate de an. Alexandru Beldiman apreciază ca negativă calitatea podului Constanța, în starea în care se găsește actualmente, și se interesează dacă nu se pot modifica și panta podului, dar și designul acestuia.

Viorel Hurdac observă că, după DN1, Bucureștii Noi este cel mai important drum din N. orașului. În ce privește relația Piața Chibrit – Podul Constanța, este de părere că trebuie mărit prospectul drumului, ca și al podului, la cel puțin 45 de m. Constantin Enache propune să se prelungească pasajul preconizat până spre Piața Chibrit. Este exprimat însă de către proiectanți pesimismul în legătură cu modificarea în vreun fel a Podului Constanța, mai ales că în prezent pe acest pod se formează triajele.

Se recapitulează, în final, parametrii discutați: sub pod se vor defini două pachete de benzi; tramvaiul va circula și el tot pe sub pod; se va mări prospectul drumului către Piața Chibrit; va fi desfășurat un acces dublu.

Rezoluție: se avizează Studiul de Fezabilitate, ale cărui prevederi în materie de circulație vor fi integrate în această formă în PUZ. Se va încerca și o definire a Pieței care se formează după traversarea podului dinspre București.

■ PUZ Piața Revoluției (revenire)

Proiectul este prezentat de dl. Viorel Hurdac – este vorba despre realizarea unui mare parcaj subteran, despre construirea a trei edificabile și despre realizarea unui hol urban acoperit. Dan Marin își reiterează poziția pe care a sintetizat-o și într-un memoriu scris: trebuie păstrat paralelismul străzilor cu axele clădirilor; înălțimea edificabilelor din zona Cina să nu depășească cornișa bibliotecii; să se respecte aliniamentul existent; Grădina Ateneului să nu fie modificată.

Alexandru Beldiman se declară de acord cu observațiile lui Dan Marin, iar în legătură cu cea de a treia propunere de edificabil, de lângă Palazzo Calcani, nu este de acord ca acest spațiu să fie închis. Hotelul Magheru, prevăzut a se construi, este considerat excesiv de înalt. Constantin Enache ar dori să se păstreze alinierea existente în zonă; Piața Revoluției să fie una deschisă, fără constrângeri; dacă se poate, să nu existe circulație auto la suprafață. Viorel Hurdac reiterează ideea pasajului subteran necesar, care să fie iluminat și natural și a celor două edificabile posibile.

Adrian Bold consideră că principala directivă pentru acest spațiu este prezervarea: Piața Revoluției trebuie să fie o piață publică de mare calitate, dedicată activităților de zonă centrală. Însă, cum pentru moment sunt preconizate unele lucruri care se cunosc și care vor modifica unele părți ale pieței, dar care în propunerea inițială au lipsit, este de părere că proiectul nu poate fi discutat

acum. În final, Adrian Bold propune abordarea acestui proiect într-o etapizare necesară, iar în ce privește parkingul, acesta să se realizeze sub Sala Palatului. Alexandru Beldiman se interesează despre devenirea sau relocarea Mallului Cultural, prevăzut inițial pentru subteran. Adrian Bold îi anunță pe cei prezenți și Comisia că în viitorul foarte apropiat Ministerul de Interne va fi evacuat și că, fără îndoială, în aceste condiții, tot ansamblul trebuie re-evaluat. Constantin Enache propune să se încerce deblocarea spațiului Ateneu-Scuar-Biblioteca, sperând că, procedându-se astfel, se poate obține un efect care să fie favorabil întregii zone.

Viorel Hurdac afirmă că nu crede, în cele din urmă, în condițiile de construire la suprafață, dar că important pentru această zonă este să fie adusă lume aici. Construcțiile din subteran, oricare ar fi ele, trebuie conduse la suprafață; trebuie să se realizeze asimilarea, pe cât posibil "naturală" a noului spațiu.

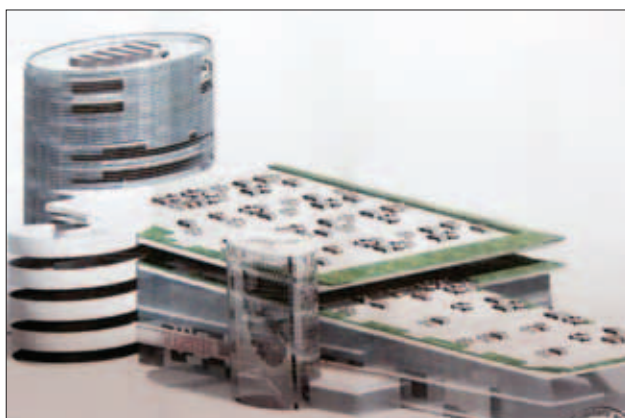
Rezoluție: se amână discutarea proiectului și luarea unor decizii până în momentul în care vor reveni toți membrii Comisiei; cu această ocazie, vor fi invitați la discuție toți autorii care au proiecte în zonă sau PUZ care afectează direct sau indirect spațiul în discuție.

12 septembrie 2007

Componenta Comisiei la această ședință a fost: membri – Alexandru Beldiman, Doina Cristea, Constantin Enache, Dan Marin; președinte – Viorel Hurdac. A participat la ședință arhitectul-șef al Capitalei, Adrian Bold.

■ PUZ Șoseaua Colentina (Str. Maior Băcilă)

Se dorește construirea unei suprafețe comerciale de tip supermarket cu un accent destinat spațiilor pentru birouri. POT preconizat este de 4,2, iar înălțimea maximă atinsă este de 40 m. S-a mai dorit, de asemenea, realizarea a două piețe pietonale, care să asigure "medierea" spațiului dinspre incinta închisă spre zonă; în același timp, un "pinten" construit ar fi trebuit să semnalizeze clădirea dinspre bulevard. Modelul spațiilor publice deschise a fost

cel olandez, iar ca formulă arhitecturală s-a optat pentru dispunerea spațiilor în amfiteatru.

Viorel Hurdac apreciază retragerea întregului complex de la stradă, pe care o consideră binevenită, dar nu crede că un pinten simplu ar rezolva problema semnalului într-o zonă oricum prea dens construită; poate că o propunere de artă decorativă ar servi mai bine scopului numit.

Doina Cristea amintește că, în proiectele de acest gen, unele țări europene prevăd că o suprafață care merge până la un sfert din suprafața totală afectată poate fi scuar public, chiar afectat funcției

comerciale. Cât privește străzile, acestea pot media cu succes o trecere a circulației către străzile laterale. Trebuie însă indicat accesul pietonilor sau limitele zonelor amenajate prin semnale clare; paralele, ar mai trebui descoperită o posibilitate pentru ca parcajul să poată rămâne înverzit. Se precizează în continuare că, dată fiind vecinătatea viitorului supermarket cu locuințele ANL, considerate un eșec, nu este de dorit o contextualizare a noii construcții cu acestea – deci nu sunt dezirabile alinieri care să sublinieze o eventuală vecinătate.

Viorel Hurduc însă este de părere că, tratând această clădire ca pe un obiect în mijlocul unei aglomerări urbane, fără a-l corela cu factorul de importanță al zonei, care este prezența râului Colentina, se va rata șansa dezvoltării unei zone întregi, precum și a unei posibile promenade pe râu. În opinia d-sale, potențialul întreg al zonei va putea fi atins dacă și numai dacă întregul set de dezvoltări propuse va relaționa cu această resursă pe care o consideră de o importanță deosebită. Ar fi de dorit activarea întregii zone, ca și realizarea, pe porțiunea în care această promenadă atinge supermarketul, a unui spațiu urban deschis 24 de ore din 24. Se răspunde acestei previziuni posibile (dl. Florin Machedon) cu observația că în zonă, pe traseul dorit a fi rezervat viitoarei promenade pe marginea de râu există deja construcții și PUZ avizate și aprobate, care deja își fac efectul.

Alexandru Beldiman consideră că retragerea propunerii față de stradă și față de râu trebuie să fie de minimum 30 m, lucru care, odată stipulat, va conduce la modificarea întregului ansamblu. Consideră totodată că relația noului edificiu și al noului spațiu cu canalul la nivelul parterului este extrem de importantă, mai ales pentru crearea de legături prietenoase, care să fie anunțate de pasarelele de peste râu și care să se regăsească în proiectul arhitectural și urbanistic.

Adrian Bold atenționează Comisia că terenul este proprietatea Primăriei și că noul ansamblu se va realiza prin intermediul unei concesiunii. Ca atare, solicită echipei de proiectanți să revină și cu regimul juridic al proprietăților învecinate. Cât despre vocația de entertainment a zonei, amintește celor prezenți că referitor la râul Colentina s-a discutat anterior, inclusiv despre promovarea unor mici competiții sportive pe apă, lucru de care dacă nu se va ține seama în actualul proiect, ar putea fi anulat definitiv. Pe de altă parte, dacă s-a câștigat o licitație pe un caiet de sarcini care, prin deciziile Comisiei, va fi modificat ca temă, aceasta va trebui să fie specificat în scris, iar contractului inițial i se va adăuga decizia Comisiei, ceea ce va duce la o avizare a proiectului în două etape. Viorel Hurduc specifică faptul că nu cere echipei să facă un nou PUZ, ci să revină cu un scenariu profesional posibil care ar introduce în datele noii propunerii relația cu râul și ar pune serios problema dezvoltării canalului în legătură cu spațiul public propus. Rezoluție: se exprimă acordul de principiu al Comisiei pentru realizarea în zonă a unei construcții-complex cu funcțiune comercială, însă, dacă este posibil, odată cu noua propunere se va modifica și caietul de sarcini, astfel încât el să poată include și studiul de fezabilitate de acordare a noului spațiu cu ambientul. Se va reveni

■ Piața Eudoxiu Hurmuzachi (revenire)

Se discută posibilitatea introducerii unor spații comerciale în traversările la subsol ale intersecției pentru a face aceste spații atractive și urbane. Doina Cristea se interesează despre forma soluției acestei traversări la suprafață: “cum anume sunt gândite platformele de degajare?” Crede că este nevoie de o locală pe direcția N-S pentru a nu împiedica libera desfășurare a traficului auto. Se răspunde că este corectă observația unei benzi de acumulare; cât privește construcția propusă, de P+30, ea ar mai putea fi retrasă, în timp ce piața existentă, a bisericii, se poate deschide încă puțin, pentru a permite și o elongare a sensului giratoriu.

Viorel Hurduc reiterează propunerea unui pietonal cursiv, de jur-împrejurul pieței, care să elibereze toată intersecția de prezența pietonilor.

Dan Marin consideră util să se amplifice Piața Bisericii. Clădirea de P+30 i se pare prea mică în raport cu lățimea ei, astfel încât ar fi bine ca aceasta să fie regândită unitar, ca prezență urbană.

Adrian Bold nu crede că o clădire care va atinge o înălțime de 120 m poate fi realizată fără riscuri pe o structură lamelară; s-ar pronunța, mai curând, pentru o rezolvare tub în tub, dar care, firește, ar modifica aspectul și volumetria față de cea propusă.

Ca dispunere în spațiu, Viorel Hurduc este de părere că, dacă se păstrează această morfologie propusă, frontalitatea ei dinspre Bd. Decebal ar fi un câștig pentru zonă, însă numai în condițiile în care această masivitate propusă va fi “acordată cu simplitate”. Constantin Enache este de părere că pentru anumite porțiuni, traficul stradal prezentat este extrem de chinuit și că el poate fi în continuare mult simplificat.

Rezoluție: se va reveni.

■ Pasaj pietonal Piața Romană (consultare)

Se propune, pentru amenajarea și urbanizarea Pieței Romane, realizarea unui inel central de 50 m diametru, care să fie un gol luminat natural; în jurul acestui gol se doresc a fi dispuse radial magazine, care să se lege cu holul superior al metroului. În ceea ce privește circulația auto, aceasta va fi realizată, pe direcția Dacia, prin intermediul a două fire de câte 6 m fiecare, la care se adaugă un spațiu de gardă de 5 m.

Viorel Hurduc cere ca intrarea în acest pasaj auto să se facă central din Bd. Dacia, rampa să se prelungească până la Blocul Diplomatic, iar rampa de la Dacia să fie mutată pe mijloc.

Adrian Bold însă reamintește Comisiei că se dorește, ca linie de principiu, descurajarea traficului auto pe direcția E-V și definirea circulației auto ca preponderentă pe direcția N-S. Pe această direcție, crede d-sa, ar trebui încurajată realizarea unui pasaj.

Viorel Hurduc: “Nu există, pentru moment, un studiu temeinic al circulației auto în București. Bucureștii nu are un sistem de circulație auto civilizată, din lipsă de mentalitate. Ca investiție posibilă, pasajul propus nu se va pierde, pentru că direcția E-V în această zonă este o certitudine. În plus, o fluentă de bună calitate E-V ar degaja demersul pe direcția N-S.

Adrian Bold: “Corect este să folosim economic inelul și să nu aglomerăm zonele centrale. Această operație poate fi făcută în primul rând prin interzicerea parcarilor, a activității de shopping cu ajutorul mașinii în zona centrală. În plus, să nu uităm că există foarte multe hipermarketuri la noi, în interiorul orașului, care în alte părți sunt interzise. Este necesară o politică limpede de trafic, pentru că altfel nu se va ajunge la fluidizarea circulației auto”.

Doina Cristea este de părere că încă nu avem pregătirea pentru o consultanță avizată în acest domeniu, dar că există câteva puncte de trafic care ar fi bine să fie studiate. Adrian Bold este de părere că soluția pentru această problemă este orientarea traficului.

Dan Marin: “Trebuie văzut cât din orașul “de sus” intră jos, în subsol. Cum se rezolvă, totuși, plantațiile ce trebuie prevăzute pentru trotuare?”

Constantin Enache: “problemele zonei centrale trebuie discutate

mai pe larg, pentru că, să nu uităm, transportul în comun se blochează și el, pentru moment. Soluția de traversare aruncă în aer toate datele acestui loc. Poate că nu ar fi rău să observăm dacă intersecția nu se poate supra-traversa – pasajul rutier la coajă nu este o soluție pe termen lung, iar stațiile de metrou se degradează prin acest tip de utilizare.”

19 septembrie 2007

Componenta Comisiei pentru această ședință a fost următoarea: președinte – Viorel Hurduc; membri – Dorin Ștefan, Doina Cristea, Constantin Enache, Dan Marin. Au participat la ședință Primarul General al Capitalei, Adrieon Videanu, arhitectul-șef al Capitalei, Adrian Bold, și Gheorghe Udriște, Director Direcția Drumuri, Transporturi și Siguranța Circulației.

■ Trasee pietonale zona centrală București (consultare)

Prezentarea proiectului a fost făcută de arh. Mario Kuiuș și ea a încercat să susțină o serie de idei utile pentru repopularea și reurbanizarea Centrului Capitalei, dintre care menționăm: realizarea unor trasee pietonale paralele cu marile bulevarde; unite între ele, aceste trasee vor constitui o rețea de tipul “ringului” vienez; fiecare cameră urbană a acestui proiect va conține o serie de referiri la monumentele istorice sau de arhitectură existente; printre beneficiile care vor însoți acest proiect se numără și cel de a reintegra noului București memoria vechiului cartier Uranus.

Constantin Enache apreciază proiectul ca foarte util ca adresă publică, însă, în acest stadiu, ca lipsit de metodă și de organizare coerentă. Este de părere că trebuie adăugată neapărat traseului, încă din această fază, pista pentru bicicliști. Nu trebuie omisă corelarea acestor noi prevederi cu PUG, nevoia de a exista și a fi semnalizate, pe traseu, punctele de interes.

Doina Cristea este de acord cu introducerea pistelor pentru bici-

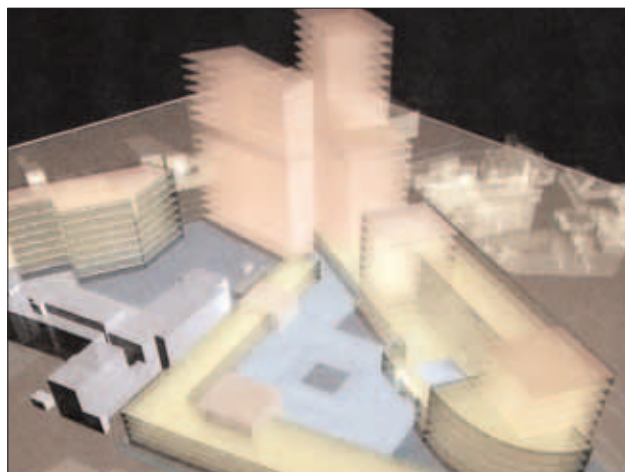
cliști în proiect, însă atrage atenția asupra faptului că aceste intenții trebuie susținute de un studiu preliminar, care să poată răspunde unor interogații necesare pentru buna integrare viitoare a proiectului în oraș: de unde vin acești bicicliști și în ce direcții tranzitează orașul? Au fost gândite pietonalele astfel încât să coincidă cu intențiile clare ale celor care le vor folosi? A fost considerată cu toată grija lipsa de coerență a traseului, care traversează și zone cu încărcătură culturală, dar și zone de mare civilizație și prestigiu? Pentru a se putea răspunde acestor necesități, Doina Cristea este de părere că proiectanții trebuie să privească problemele reale ale Bucureștiului cultural și să preconizeze un mod de a redescoperi și de a reintegra în viața de zi cu zi zonele fierbinți ale Bucureștiului. Una dintre căile care pot fi urmărite pentru a realiza acest proiect poate fi cea a pașilor succesivi, care propune și realizează acțiuni din aproape în aproape; în fine, proiectul ar trebui să fie unul integrat.

Viorel Hurduc consideră propunerea drept una de socializare între pietoni și mașini și estimează că autorii se vor fi gândit, probabil, la o culturalizare direcționată, care ar crea o marcă și ar forța, oarecum, locul. Proiectul poate fi privit, din acest punct de vedere, ca un ghid de recunoaștere al capitalei. Domnul Hurduc crede că ar fi fost de dorit “o mai bună punctare a palierelor de conectat. Zonele există, dar trebuie reafirmate.” Pe de altă parte, trebuie recunoscut faptul că proiectele urbane nu se materializează imediat, precum cele arhitecturale.

DI. Adrieon Videanu susține necesitatea elaborării unui proiect integrat, care ar permite și o accesare de fonduri europene. Dan Marin amintește celor prezenți că acum doi ani a mai existat un asemenea proiect, conceput tot la modul general, Strada Pictor Verona, a cărui acțiune a fost și ea limitată (ca efect) de condițiile concrete ale zonei și ale orașului, care aproape au anulat bunele intenții ale promotorilor. Apoi, menționează că între spațiile vizate există importante diferențe calitative – în timp ce unele “camere” pot emite pretenții identitare, altele sunt cu desăvârșire anonime, gri (ar trebui, deci, efectuate unele “corecturi” în camerele propuse). Pe de altă parte, spațiul public nu este prezent ca o disponibilitate goală – el există numai împreună cu obiectele care îl compun. Concluzia d-sale ar fi că “acest proiect nu poate fi gândit global, ci ca etapizare și accesare a unor viteze diferite.” Iar pentru a obține un acord al populației, un ajutor, ar fi de dorit să se înceapă cu soluțiile simple, dar vizibile – tocmai pentru a sugera oamenilor că se lucrează la ceva important, la un proiect din care și ei pot face parte. Ca atare, ar fi bine să se identifice locurile imediate pe care urmează a se interveni și să se plece în acțiune de la modificarea acestora.

■ PUZ Calea Griviței – Str. Buzzești (revenire)

Față de observațiile Comisiei de la precedentă judecată a propunerii, s-a păstrat exproprierea doar pentru strada Buzzești, pe 5 loturi, iar CUT maxim a fost definit prin comasarea parcelelor, al

căror front a fost "lăsat" la strada Buzești. În plus, a mai fost organizată o piață urbană în interiorul insulei (Buzești – Griviței – Felix) și s-a urmărit o integrare a construitului cu cât mai multe nivele de circulații. În fine, se specifică anume că acest PUZ, odată avizat și aprobat, va premerge concursul de arhitectură pe care promotorii țin neapărat să-l desfășoare. S-au urmărit ideile de sistem, permeabilitate, acces și traseu.

Se propun spre discuție două variante net deosebite: una care insistă asupra realizării unui țesut permeabil; o alta care dezvoltă centralitatea. Se poate încerca, la limită, și o combinație a acestor propuneri, precum și schițarea unui traseu pietonal necesar și posibil.

Față de ceea ce s-a desfășurat pe panouri, Doina Cristea aduce în discuție posibilitatea realizării unui spațiu de tip alveolar, a unei deschideri de tip scoică orientată către Calea Griviței și care să aibă 3-4 retrageri în cascadă, destinate spațiilor publice (un posibil centru de distracții non-stop, dată fiind vecinătatea cu Gara).

Constantin Enache apreciază că este nevoie foarte mare de deschiderea spațiilor și de comunicare, dar că locul este unul foarte limitat și, ca atare, el sugerează ideea de cumulare a unor funcțiuni, așa încât tema de concurs ar trebui să se adreseze "vocației straturilor". Viorel Hurduc încearcă o redefinire a utilității PUZ realizat și dorește să recapituleze rațiunile sale: cea de a crea un bulevard (Buzești) și de a pune în discuție reamplasarea liniei de tramvai, care va fi deviată pe Str. Felix, respectiv cea de a preciza prospectul noului bulevard și de a-i urmări iradierea pe direcțiile stânga-dreapta. În aceste condiții, planul de reglementări va privi, pe de o parte, nivelele de traversare și galeriile noii artere, apoi carosabilul. Concursul nu va face referiri la Bulevardul Buzești, ci se va adresa în principal "triunghiului".

Dan Marin consideră că propunerea pentru clădirea înaltă este greșită ca locație și crede că Buzeștiul trebuie celebrat nu prin accent construit, ci vizual. Definiția fronturilor, în opinia d-sale, este foarte importantă.

Președintele Comisiei revine cu punctarea lucrurilor discutate: se vor da reglementări malurilor de bulevard; accesul pe partea Buzeștiului va privi doar un construit de P+3; se vor determina clar proprietățile care vor fi păstrate; se va încerca o definire a fronturilor la Bulevard; clădirea Generali – cea deja existentă – nu va fi considerată ca principiu de aliniere pentru nicio altă clădire de pe noul Bulevard; să se propună o conexiune de calitate cu Spitalul Polizu; să fie bine analizat și reglementat transferul proprietăților. La toate acestea, Dan Marin mai adaugă necesitatea respectării aliniamentelor, odată definite.

Se face totuși mențiunea că PUZ Componenta Giulești s-a aprobat deja și că există fonduri deja accesate, astfel încât ar fi util să se realizeze o adresă către Consiliul General al Municipiului București care să prevadă noile condiții în care se află zona.

Rezoluție: se va reveni cu un PUZ reformulat, care să poată fi folosit ca bază pentru concursul de urbanism și arhitectură care se va desfășura.

26 septembrie 2007

Componenta Comisiei pentru această ședință a fost următoarea: președinte – Viorel Hurduc; membri – Doina Cristea, Alexandru Beldiman, Constantin Enache, Dan Marin, Dorin Ștefan, Șerban Sturdza. Au participat la ședință Primarul General al Capitalei, Adriean Videanu, arhitectul-șef al Capitalei, Adrian Bold și Gheorghe Udriște, Director Direcția Drumuri, Transporturi și Siguranța Circulației.

■ PUZ Piața Eudoxiu Hurmuzachi (revenire)

Motivul revenirii a constat în prezentarea unei soluții pentru rezolvarea circulației pietonale. Președintele Comisei recapitulează și celelalte cerințe anterioare: realizarea unui pasaj pietonal de jur-

împrejurul pieței; subțierea dalei care separă subsolul de suprafață care ar fi trebuit să aibă ca efect realizarea unui amplu pietonal la subsol; cuplarea acestor pasaje subterane cu spații comerciale. Dan Marin insistă asupra ultimului punct, cel al galeriilor comerciale, care au rolul fundamental de a invita pietonii la traversare într-un spațiu pe care aceștia îl vor resimți ca fiind prietenos.

Adrian Bold se interesează asupra rațiunii care conduce la dublarea trecerilor la sol pe direcția Mihai Bravu întrucât această soluție blochează sau chiar anulează locurile de înmagazinare pentru vehicule. Gheorghe Udriște acceptă că se poate anula una dintre traversările prezentate. Doina Cristea amintește proiectanților una dintre cerințele anterioare ale Comisiei, anume cea de a fi realizate planuri exclusiv pentru traversări și încărcările fluxurilor, pentru că acestea puteau soluționa principala problemă a locului – traversarea în diagonală a intersecției de către pieton fără ca acesta să se intersecteze cu fluxul auto de la suprafață. Cerința este reconfirmată de către dl. Viorel Hurduc: "Dacă pietonul rămâne la suprafață, circulația în acest loc foarte important nu este rezolvată."

Constantin Enache se adresează proiectanților și le propune să realizeze ilustrații tridimensionale ale circulațiilor și constrângerilor ridicate de aceasta. Se interesează, de asemenea, dacă pe relația Decebal nu poate apărea o galerie comercială sau dacă aceasta nu ar putea fi plasată cel puțin la nodurile de circulație; "poate că s-ar putea amplifica galeria, în toate cele 4 puncte, pentru a se realiza un spațiu onorabil, cu toate facilitățile." Adrian Bold dorește să știe dacă a fost cel puțin preconizată o alternativă de traversare subterană prin locuri care să nu interfereze cu utilitățile, chiar dacă acestea ar fi ceva mai depărtate de intersecție.

Șerban Sturdza însă este de părere că soluțiile echipei nu avansează pentru că în componența celor însărcinați cu rezolvarea problemei acestei traversări, accentul s-a pus întotdeauna pe rezolvarea tehnică și nu pe o soluție globală, care să includă și punctul de vedere al arhitectului, care să se ocupe de corelarea din punct de vedere al urbanismului a soluției ingineresti cu rezolvarea urbană, arhitecturală ș.a.m.d. În opinia d-sale, "nodurile rezolvate ar fi un mare câștig pentru oraș."

Viorel Hurduc avansează, pentru compararea acestei situații care pare fără ieșire, exemplul orașului Liverpool, a cărui întreagă galerie subterană putea fi alocată unui beneficiar, doar pentru a dezvolta acel subspațiu într-un element de viață urbană. Este de părere că, exceptând metrul, orice element din acest loc poate fi modificat, dacă această acțiune se va face în interesul orașului. Gheorghe Udriște este de acord să apară recomandarea expresă de a fi introdus în echipa care va studia noile soluții un arhitect care să ofere problemelor soluții valabile din punct de vedere al urba-

nității lor. În fine, Doina Cristea rezumă direcția sugerată de Comisie în formula: “oferiți oamenilor pe care îi aduceți aici ceva.” Rezoluție: se va reveni.

■ PUZ Calea Griviței – Str. Buzești (revenire)

Rodica Eftenie precizează că s-a revenit cu proiectul restudiat care nu mai este, în mare, decât o punere în operă a concluziilor discuțiilor anterioare și, desigur, o bază pentru concursul de arhitectură și urbanism care va urma. Primarul General al Capitalei, dl. Adrian Videanu, sugerează ca documentațiile existente să fie din mers integrate noilor propuneri. Dan Marin se interesează de beneficiile pe care orașul le poate obține din propunerea avansată și întreabă dacă suprautilizarea preconizată se motivează. Adrian Bold atrage atenția asupra condiționărilor pe indicatori – cele care fac, de pildă, ca pentru Bd. Buzești să fie respectată distanța dintre fronturi. Doina Cristea este de părere că în adâncimea insulei se poate merge pe P+1 cu utilități publice, condiții în care frontul continuu poate fi înalt. Ar fi bine să fie prevăzute două niveluri pentru funcțiuni publice, precum și accese prin ganguri la fiecare 30 m. Adrian Bold licitează mai mult și spune că, din cauza condițiilor dificile ale zonei, ar fi încurajator să fie oferit un bonus promotorilor ideii: “există șansa de a da un exemplu pozitiv, în sensul în care poate fi corelată infrastructura cu interesul privat”. Dorin Ștefan crede că ceea ce se petrece în propunerea de față este definit de doar două schimbări – una urbanistică, cealaltă de funcțiuni.

Adrian Videanu intervine, afirmând că lucrurile trebuie urgentate pentru a fi începute operațiile efective pe Str. Buzești, dar “acest lucru este condiționat de crearea unei structuri de acțiune, poate corelată cu OAR, care să promoveze o gândire integrată. Ca idee generală, ar fi bine să se poată stabili o politică urbană, inclusiv pentru parcelele deocamdată aflate în litigiu sau în situații nedeterminate, cărora să li se stabilească de la bun început indicii de ocupare, care nu vor mai putea fi modificate.”

Viorel Hurduc sintetizează din nou motivațiile proiectului: propunerea de față se va realiza în completarea PUZ avizat cu trama stradală pentru Buzești, dar nu se vor da indici pentru zonele învecinate, acest PUZ urmând a avea rolul de a stabili premisele unui concurs; mai important decât soluționarea arhitecturală a acestui pol urban ar fi primul tronson conceput pentru o “cale a Bucureștiului”, care urmează a fi integrată traseelor de circulație existente; trebuie precizat prin acest PUZ inclusiv statutul de bulevard al actualei străzi Buzești, prin realizarea infrastructurii, respectiv prin conturarea unor spații publice sub și deasupra nivelului solului pentru 3-4 nivele în ambele direcții; CUT-ul zonei va reflecta aceste condiții; vor fi realizate fronturi continue sparte, care vor debușa în scuaruri. La aceste condiționări se va adăuga crearea unui regulament de circulație pentru Bulevardul Buzești, iar partea de urbanism se va rezolva în urma concursului.

Șerban Sturdza se interesează asupra relației intersecțiilor cu miezul insulei și asupra modului de definire a temei de concurs; totodată ar fi de dorit să se conceapă măcar o stradă de legătură care să unească malurile insulei, cel puțin la nivel pietonal dacă nu se poate și la nivelul circulației auto; se răspunde că ar fi o posibilitate de traversare a insulei și cu auto, dar și la subsol. Adrian Videanu atrage atenția Comisiei că nevoia de a crea o stradă care să taie insula pentru a asigura comunicarea între Calea Griviței și Str. Dr. Felix s-a lovit de refuzul unui proprietar, care a acționat în justiție Primăria. Față de această situație, Rodica Eftenie menționează că restricțiile vor fi inserate în tema de concurs.

Doina Cristea adaugă, în direcția precizării temei de concurs, că mai trebuie avută în vedere constrângerea de discreție față de spital, care prevede interzicerea oricărui acces vizual către spital. Dorin Ștefan crede că în vederea concursului POT și CUT vor fi suficiente, lăsându-se astfel participanților marja de înălțime pe care o vor propune. Alexandru Beldiman dorește să știe dacă acest concurs va fi unul de idei sau unul cu temă, răspunsul fiind că se va urmări un concurs cu temă, care să dea posibilitatea câștigătorului să urmărească executarea efectivă a construcției.

Adrian Bold rezumă, afirmând că o propunere de etapizare a lucrărilor în tot perimetrul este necesară, însă alinierea, așa cum poate fi gândită acum, pentru Bulevard, nu respectă normele în vigoare; regulamentul de înălțime pentru Str. Polizu este necesar, dar în vederea concursului este de acord cu propunerea lui Dorin Ștefan ca înălțimea să fie reglementată de POT și CUT.

■ PUZ Str. Drumul Pădurea Pustnicului, Aleea Teișani (revenire)

Se află în discuție o suprafață de peste 17.000 mp, organizată într-un sistem de condominiu, care se confruntă cu o nouă situație juridică. Se dorește construirea unor edificabile de P+4, frontul la stradă fiind de P+5; POT ar fi 47, iar CUT 2,2. Propunerea IMPACT contrazice PUZ de față pentru că anumite date nu sunt conforme cu realitatea. Adrian Bold intervine, amintind norma juridică ce stabilește că, dacă datele unui proiect sunt false, PUZ e socotit nul de drept. Soluția “de avarie” a unui astfel de caz ar fi ca promotorii să pună documentațiile de acord și să elaboreze un singur PUZ, care să fie avizat și respectat de ambii parteneri.

Dorin Ștefan oferă, în plus, și soluția de a se “reveni în amorsă” cu un PUZ anterior, cu derogările incluse, cu condiția ca parametrii să nu fie modificați.

Rezoluție: se va reveni cu modificările introduse din partea IMPACT.

■ PUZ Bd. Ion Mihalache

Pe o suprafață de 232 mp se propune realizarea unei clădiri de P+8, care să se alinieze la cornișa clădirii mici de lângă turnul BRD. POT propus ar fi de 39%; CUT estimat – 3,5.

Doina Cristea observă că există o contradicție majoră între volumul propus și suprafața parcelei, iar Viorel Hurduc adaugă că acest tip de propunere este una care mizează pe o participativitate nejustificată. Dan Marin atrage atenția asupra faptului că documentația prezentată este una insuficientă, care nu permite judecarea în cunoștință de cauză a proiectului și solicită arhitectei planurile de parter și etaj, respectiv o precizare concretă a volumetriei obiectului. În final, Viorel Hurduc concluzionează că materialul prezentat nu este încheag în sensul definirii unui PUZ, lipsindu-i precizarea relației cu vecinătățile.

Rezoluție: se va reveni, în măsura în care vor fi luate în calcul și incluse în proiect toate aceste cerințe.

■ PUZ Șoseaua Alexandriei

Se dorește edificarea, cu unul din fronturi la Șoseaua Alexandriei, a unui hipermarket inițiat de Real Metro, situat în apropierea imediată a Depoului de Tramvaie și a Autogării Rahova; se propune trecerea zonei în M3. Dorin Ștefan se pronunță împotriva ideii de a fi amplasat un hipermarket sub formă de cutie mai mult sau mai puțin oarbă în interiorul orașului. Mai mult, în opinia d-sale, există și pericolul aglomerației, care ar rezulta din dispunerea liniară a obiectului pe arteră.

Șerban Sturdza își exprimă neliniștea în legătură cu ceea ce se va petrece sau s-ar putea petrece în viitorul apropiat dacă inițativelor de acest fel nu li se va pune stavilă. Adaugă acestei observații pe aceea referitoare la economisirea spațiilor și pe acelea privind raporturile de semnificații necesare între obiect și mediul său înconjurător. Referitor la acest proiect, Doina Cristea crede că sistemul de circulații publice trebuie să fie foarte clar delimitat de funcțiunea comercială.

Adrian Bold propune să se dezvolte aici un pol urban care să adăpostească construcții semnificative și care să genereze dezvoltare sau revitalizare urbană. Viorel Hurduc precizează, la rândul lui, că există potențial în zonă pentru dezvoltarea unui pol urban, dar în nici un caz acesta nu va putea fi inițiat de simpla prezență a unui hipermarket. Pentru a dezvolta aceasta cerință sunt necesare unele funcțiuni care pot genera acest pol urban. Ca atare, indică solicitanților o regândire a funcțiunii cu scopul de a susține și genera un pol urban.

Rezoluție: se va reveni cu determinarea unui alt cadru pentru un spațiu comercial.

3 octombrie 2007

Comisia a fost alcătuită din următorii membri: Doina Cristea, Alexandru Beldiman, Constantin Enache, Dan Marin, Dorin Ștefan; președinte, Viorel Hurduc. Au participat la ședință Adrian Bold, arhitectul-șef al Municipiului București, și dl. Adrieau Videanu, Primar General.

■ PUZ Propunere chioșcuri multifuncționale (revenire)

Concluzia ședinței anterioare fusese de a se încerca găsirea unui executant care poate realiza un model pentru un astfel de chioșc sau alege, dintre ofertanții existenți pe piața internațională, un model care să fie acceptat fără greutate de către piața românească. Doina Cristea se interesează de viitorul chioșcurilor RATB și întreabă dacă lucrurile nu pot fi puse cumva în comun, pentru a se evita o cacofonie multiplă rezultată din conviețuirea tuturor acestor rețele; se mai interesează dacă aceste oferte informative sau operaționale pot exista integrat și dacă aceste propuneri de poluare cu chioșcuri țin cont de o anumită calitate a arterelor pe care sunt situate – dacă sunt bulevarde sau dacă sunt șosele. Adrieau Videanu afirmă că s-a discutat cu furnizorii de astfel de echipamente și s-a ajuns la concluzia că niciunul dintre aceștia nu sunt de acord cu simpla furnizare de echipamente. În aceste condiții, crearea unui prototip funcțional ar putea fi convingătoare atât pentru administrație, cât și pentru Comisia care le va judeca din punctul de vedere al integrării în oraș și al utilității. S-a discutat în principiu cu ROMTELECOM în ceea ce privește ideea de a se atașa un astfel de echipament pe mobilierul deja existent. Dan Marin observă că împărțirea serviciilor de acest fel și a altora similare pe rețele conduce la crearea în anumite zone (de exemplu în zona Universității) a unui haos funcțional și vizual, iar din punctul de vedere al pietonului, aceeași situație îl obligă pe acesta să parcurgă rutele destinate pietonilor efectuând adevărate slalomuri printre tot felul de echipamente a căror utilitate este discutabilă. În condițiile în care aproape întotdeauna operatorul este legat de propria lui rețea pe care dorește să o exploateze, Dan Marin pune întrebarea de ce anume aceste obiecte publice nu pot aparține Primăriei, astfel încât gestionarea să se poată face și controla de către un singur operator? Astfel, s-ar putea opera și un control asupra mijloacelor de reclamă și publicitate din oraș. Adrieau Videanu răspunde că s-a elaborat un regulament de publicitate, în acord cu operatorii existenți pe piață, și urmează ca în viitorul apropiat numărul de panouri de reclame existente în București să scadă de la 15.000 (în prezent) la 5000. Iar dacă va exista posibilitatea ca mobilierul stradal să fie înlocuit cu unul controlat de municipalitate, d-sa crede că va putea fi mult mai bine

controlată politica urbană a Capitalei.

Rezoluție: se va produce un prototip al unui astfel de punct informativ și acesta se va judeca de către Comisie fie pe viu, prin vizitarea locului în care a fost amplasat, fie prin intermediul unei serii de fotografii care să faciliteze această judecare.

■ PUZ Zona de Nord, București

Referentul arată că s-a dorit, pentru această zonă, o înălțime de 10-14 nivele, pecum și trecerea în regim de M2 pentru aceste două clădiri înalte.

Constantin Enache este de părere că înălțimea aceasta este posibilă pentru locația solicitată, deoarece în locul ales aceste două clădiri pot crea o poartă de intrare în București, pot fi un semnal. Condițiile ar fi ca parcarile să fie asigurate în subteran, iar PUZ prezentat să fie corelat cu prevederile PUZ deja existent al Search Corporation. Adrian Bold atrage atenția că este necesară o zonă de protecție de 30 m. Pentru vegetația înaltă și crede că parcare în subteran propusă nu este cea mai indicată, pentru că oprește scurgerea apelor pluviale. Doina Cristea este de părere că distanțele dintre blocuri nu sunt legale și caracterizează modul viitor de locuire în aceste edificabile ca "sinistru". Dan Marin este de părere că vegetația pentru această poartă de intrare în București trebuie prevăzută în mod expres, iar despre înălțimea mare propusă crede că pune problema evoluției zonei – cum va arăta această zonă în viitorul apropiat și în cel îndepărtat dacă această intenție de a specula înălțimile va fi preluată și pentru parcelele care "merg" în interiorul insulei mari? Mai adaugă că, din punctul de vedere al permisivității, ar fi normal ca din moment ce se propune o înălțime maximală, să fie prevăzut și un prag minim al acesteia sau obligativitatea unei anume funcțiuni.

Viorel Hurduc crede că, deși vizavi se află o "cutie", poate fi recomandat în acest loc un accent de înălțime, cu funcțiune comunicată. La întrebarea lui Dan Marin dacă PUZ nu prevedea pentru locul vecin o anumită funcțiune, Constantin Enache răspunde că o asemenea funcțiune a fost prevăzută, dar nu a fost respectată. Viorel Hurduc revine și opinează că poate fi propus aici un accent mai înalt; este de acord ca strada să fie continuată, dar avându-se în vedere asigurarea spațiilor verzi și a celor de parcare din partea promotorilor.

Rezoluție: se avizează favorabil.

■ PUZ Str. Orhideelor – Calea Plevnei

Se dorește în primul rând crearea în jurul Primăriei de Sector a unei zone publice și se propune realizarea unui pasaj Oraș-Calea Plevnei care să aibă o clădire cap de perspectivă, un accent. Va trebui rezolvată însă circulația din zonă, în condițiile în care se estimează că în viitor Carrefour Orhideea va pleca din acest loc. Lama prevăzută este de P+6 și pe sub ea se va organiza un pietonal, iar din punctul de vedere al funcțiunii se prevăd aici birouri, la care se vor adăuga spații pentru studenți.

Viorel Hurduc crede, față de această propunere, că se pot unifica blocurile din față pentru a se putea susține pasajul, iar planul secund trebuie să fie mai consistent. Alexandru Beldiman este de părere că se va crea o bună perspectivă prin această așezare a edificabilelor, dar că în timp zona se va aglomera; soluția ar putea fi și alta, iar Primăria poate fi corelată cu toate volumele construite. Doina Cristea nu crede că pot fi discutate spațiile din jurul pasajului ca o poziție arhitecturală sau urbanistică, ci ca pe un spectacol de planuri. Relația pe sub pasaj ar fi bine însă să rămână posibilă.

Rezoluție: se propune spre avizare favorabilă.

■ DN1 – PUZ Ansamblu imobiliar Șos. București – Ploiești 10 A (pe locul Serelor)

Este prezentat un proiect de locuire colectivă "croit" în jurul unui sâmbure verde, care presupune un reper și un accent pe linia de fundal pentru "trena de intrare". Adrian Bold este de părere că o

anume complicație administrativă pe care proiectul o aduce cu sine se transformă într-un fel de șantaj, pentru a se construi "la fel", repetitiv. Dorin Ștefan este de părere că înălțimea mai mare poate fi acceptată, în această zonă, pentru că scade utilizarea terenului. Doina Cristea crede că problema gravă aici este imaginea spre intrare, care pare mixtă, în vreme ce accentul mic invită la o repetiție necontrolată. Viorel Hurduc ține să precizeze că în condițiile în care DN1 va deveni cât de curând un drum de oraș, iar terenul este foarte mare, un accent poate fi admis.

Adrian Bold apreciază că, în condițiile în care DN 1 este considerat axă urbană, construcțiile de plan 2 se pot întrevădea, iar în aceste condiții ar profita, personal, de șansa oferită, tocmai pentru a limita înălțimile. Landmarkurile pot apărea în zonele dense, nu în cele rarefiate, pentru că se pot crea confuzii din acest punct de vedere. Doina Cristea întreabă dacă zona de protecție verde nu are cumva nevoie de o dublură. Viorel Hurduc este de părere că zona trebuie să fie refăcută constructiv, iar pădurea să fie oferită și celor din planul secund. Perimetrul poate, în aceste condiții, să circumscrie incinta, descriind o promenadă.

Adrian Bold susține în continuare că "promenada", arteră perimetrală, poate fi gândită ca un drum în pădure, iar Viorel Hurduc dorește ca pentru tot ceea ce ține de DN1, pentru tot ceea ce intră în incidența DN1, să nu fie vizibil carosabilul. Față de această situație contradictorie, Alexandru Beldiman consideră că se opun două filozofii de percepere a spațiului construit cu cel verde.

Viorel Hurduc: "Dorim să așezăm conceptul de locuire la marginea unei păduri?" Adrian Bold: "Pădurea va fi extinsă, ceea ce va domina construitul." Viorel Hurduc: "Invitația este de a aduce pădurea înăuntru, sub forma unui parc rezidențial, care ar asigura un POT foarte mic." Dorin Ștefan își dorește să se încerce popularizarea zonei, mai ales prin prevederea de a se construi pe fundurile de lot.

Rezoluție: se propune spre avizare favorabilă în forma prezentată.

10 octombrie 2007

Comisia a fost alcătuită din următorii membri: Alexandru Beldiman, Constantin Enache, Dan Marin, Dorin Ștefan; președinte, Viorel Hurduc.

■ Model de restaurare al fațadelor clădirii Universității din București

Referentul proiectului precizează că inițial s-a dorit o execuție a ferestrelor din esență de stejar, însă în cele din urmă s-a decis să fie acceptate ferestre din termopan.

Dan Marin se interesează de modul în care este înțelesă de către cei care vor lucra această operație de refacere-restaurare: precizează că acoperișul, minus cupolele, repetă o reparație anterioară în care nu s-a replicat originalul, iar în ceea ce privește tâmplăria ferestrelor, este de părere că în condițiile în care garniturile vor fi lăsate vizibile, această refacere nu va fi nici ea compatibilă cu imaginea originală a Universității. În continuare, Dan Marin răspunde interpelării dlui. Alexandru Beldiman, care ar dori să știe motivul acestei prezentări, din moment ce există o condiționare a proiectului din partea Ministerului Culturii, răspunzând că detaliile de execuție nu sunt prevăzute în contract. Viorel Hurduc apreciază această situație ca pe "un exemplu viu de birocrație", ca pe o modalitate locală și împământenită de a rezolva urgent o problemă, expediind-o, în realitate. Constantin Enache continuă ideea afirmând că în măsura în care în continuare se vor cere aprobări de principiu, acestea vor primi întotdeauna răspunsuri afirmative gen "să se respecte întru totul modelul, proporția și materialele originale", răspuns care, de fapt, lasă loc interpretărilor discreționare.

Rezoluție: se consideră de către Comisie că la baza acestei intervenții trebuie să stea un PUD care să valideze un regulament valabil, iar în baza acestuia se va elibera un certificat de urbanism

care solicită avizarea din partea Comisiei. Se va reveni în acest sens.

■ PUZ Bd. Lascăr Catargiu

Se dorește construirea unei clădiri relativ importantă ca dimensiuni pe Bd. Lascăr Catargiu, luându-se ca reper Hotelul Minerva.

Dan Marin face observația că în imediata apropiere a propunerii se află un monument de arhitectură de categoria A. Se exprimă ideea că cel mai important lucru aici ar fi mascarea calcanului. Alexandru Beldiman evocă însă cartea lui Sergiu Nistor referitoare la valorile de patrimoniu ale Bucureștiului și exprimă părerea conform căreia unele lucruri trebuie să fie păstrate și respectate ca atare.

Dan Marin revine și își exprimă aprecierea pentru calitatea arhitecturii propuse, însă este de părere că pe Bd. Catargiu nu se poate risca cu asemenea semnale de permisivitate; se declară pentru păstrarea fațadei și împotriva oricărei intervenții pe Bulevard. Constantin Enache afirmă că i se pare că fațada este o valoare și, ca atare, ea trebuie păstrată așa cum este, indiferent de ceea ce se poate petrece în spatele ei; demolarea sau modificarea ei ar crea un precedent periculos, iar un oraș-butaforie este, în opinia d-sale, oricum preferabil unui oraș fără memorie. Opiniei exprimate i se aliază întru totul și Alexandru Beldiman. Dorin Ștefan își declară neîncrederea față de fațadele păstrate, precum și față de ideea de conviețuire între mariaj și alipire; ca atare, își exprimă acordul față de propunere așa cum se află ea, în această stare. Viorel Hurduc recapitulează problemele ridicate de această propunere: cadrul-conținut presupune o excelență a clădirii pe Bulevard; trebuie să fi respectată ideea de menținere a ceea ce a dat identitate bulevardului; calcanul, în această formulă, nu poate fi acceptat; hotelul Minerva trebuie remodelat.

Rezoluție: se va reveni cu introducerea în proiect și reconsiderarea a tuturor acestor observații.

17 octombrie 2007

Componenta Comisiei pentru această ședință: membri - Alexandru Beldiman, Constantin Enache, Dan Marin, Dorin Ștefan, Șerban Sturdza; președinte - Viorel Hurduc. A fost prezent la ședință dl. Adrian Bold, Arhitect-șef al Capitalei.

■ PUZ Muzeul Curtea Veche (revitalizarea zonei Palatul Voievodal-Curtea Veche)

Din prezentarea arhitectului Cazacu a reieșit că scopul pentru care se propune intervenția asupra actualei construcții a Palatului Voievodal Curtea Veche este cel de a proteja, de a conserva și de a valorifica din punct de vedere turistic situl și obiectele aflate în acest loc. Există alocată acestui proiect o sumă de 13 mil. euro,

disponibilă pe filiera Ministerului Integrării Europene. Problema majoră a proiectului ar fi, în opinia d-sale, acoperirea Palatului și integrarea lui în țesutul urban actual.

Horia Gavriș, arhitect implicat în realizarea proiectului, explică modul în care s-a gândit intervenția: s-a conceput o structură de acoperire care în timp să fie demontabilă, pentru că nu s-a putut discerne o epocă de bază care să constituie un grund principal pentru care să se poată opta evident. Structura se va sprijini pe stâlpi, definiți în zone descărcate de sarcină arheologică, iar deschiderea "acoperirii" este preconizată a fi de 38x34m. Din cercetările efectuate, rezultă că sub 2 m adâncime nu mai există resurse arheologice. Rezolvarea structurii privește refuncționalizarea Palatului, iar scopul intervenției este transformarea în Centru Cultural a Palatului, lucru care presupune climatizare, păstrarea unei atmosfere controlate, asigurarea unor condiții de funcționare etc. Copertina a fost gândită să fie foarte neutră tocmai pentru a nu intra în dialog cu situl. Spațiul va fi închis de jur-împrejur cu sticlă, dar această acoperire nu va fi integral invizibilă, ea având și zone care vor fi prezente.

Comentariul lui Viorel Hurduc: "așa cum este prezentată, structura este foarte vizibilă, foarte puternică". Alexandru Beldiman: "Premisele lucrării sunt corecte, dar realizarea propusă este în suferință. Înscrisă în sit, impactul ei va fi foarte puternic, iar caracterul locului va fi schimbat. În plus, să nu se uite că o anume arhitectură datează, iar modalitatea de rezolvare a închiderii nu este una care să transmită vizitatorului că intervenția s-a făcut în anul 2007, ci este la nivelul unei perioade mult trecute. Apoi, este important de observat că această acoperire este doar prima piesă dintr-un ansamblu, însă ea fixează o ștachetă la un nivel foarte jos. Comentariile care inevitabil vor fi făcute nu doar de vizitatori, ci și de colegii arhitecți din alte țări vor fi cu totul negative la adresa profesionalismului arhitecților care au făcut și care au creditat această intervenție. Horia Gavriș răspunde că aceste carențe vor fi remediate odată cu studiul pentru detalii al acoperirii propuse.

Constantin Enache: "Structura este vizibilă din interior? Pentru că așa cum se prezintă, ea pare închisă perimetral." Dan Marin: "În această intervenție, este vorba despre două obiecte care vor conlucra: protegiitorul și protejatul. Disocierea, în acest caz, trebuie să fie radicală, să nu existe puncte de atingere. Ori, așa cum este prezentat, proiectul presupune puncte de contact între cele două realități. Orice element de structură nou care apare trebuie complet degajat de structura veche. Iar un al doilea punct negativ pe care doresc să îl remarc este consistența structurii; cred că pot exista soluții pentru o structură mult mai fină, securizantă, și care să fie mult mai puțin prezentă – arhitectura actuală ne oferă foarte multe exemple de acest tip".

Șerban Sturdza: "Încerc să îmi închipui acțiunea «cutiei» față de ruine și constat o disproporție flagrantă. La care aș adăuga o

sărăcie a substanței de vizitat, iar impactul cutiei pentru zonă este foarte puternic. Prima impresie pe care mi-o fac privind această propunere nu este cea mai bună; restul, privitor la detaliile de alt tip, cele strict legate de utilitatea muzeului, sunt discutabile și pot fi îmbunătățite". Viorel Hurduc: "Chestiunea este de context uman și profesional. Locul închis înseamnă izolare, desprindere față de context. Întrebarea este în ce condiții optăm pentru o asemenea propunere." Dan Marin: "Acum un an și jumătate, a mai existat un PUZ pentru această zonă. Aș dori să știu dacă există o continuitate între proiectul pe care îl vedem și cel propus atunci. Probabil că ar fi trebuit să apară în această discuție de peste ani o fază intermediară în care să fi fost discutate soluțiile de principiu. În felul în care sunt grăbite lucrurile acum, pe considerentul privării dvs. de fonduri, lucru care ne obligă să dăm o decizie acum, am impresia că asistăm, ca de atâtea alte ori, la un fel de șantaj care ne-ar scoate vinovați în eventualitatea în care aceste fonduri nu pot fi accesate". Dl. arh. Cazacu afirmă că opțiunea de închidere a sitului printr-o cutie a fost dată de un studiu asupra stării de conservare a diferitelor obiecte, studiu care a dus la concluzia că în 8 cazuri din 12 există anumite componente patologice care pot ataca obiectele și, ca atare, soluția nu este decât acoperirea.

Viorel Hurduc propune revenirea cu o adunare de specialiști care să privească interdisciplinar problema și care să încerce să ofere un răspuns problemei de a conserva prin închidere sau prin procedee non-arhitecturale situl. În opinia d-sale, Curtea Veche se află într-o relație de anturaj cu contextul. Dacă însă, din motive de strictă specialitate, se va opta pentru închidere, Comisia va pleda pentru o soluție de excepție. Reamintește că anterior s-a cerut în mod expres restricționarea dezvoltării de construcții pentru întreg perimetrul Curții Vechi, lucru care se pare că ulterior a fost abandonat. În aceste condiții, Viorel Hurduc crede că ar fi extrem de utilă o consultare sau, dacă este posibil, primirea unui accept din partea Primarului General, căruia trebuie să-i fie adusă la cunoștință starea și problemele întregului perimetru. Din acest punct de vedere, profesional vorbind, Președintele Comisiei crede că ar fi foarte utilă realizarea unei planșe de restricție a parcelelor din jurul Centrului Istoric, pentru a putea fi precizată o limită de iradiere a acțiunilor străine posibile. Dan Marin reiterează problema existenței unor organisme de control care să verifice respectările de prevederi ale PUZ-ului anterior.

Rezoluție: se va trimite o adresă-răspuns către Primarul General, prin care acesta să ia la cunoștință de starea acestui sit, de problemele ridicate de sit și de vecinătățile lui, iar evoluția acestui proiect, precum și transformarea lui în centru de cultură să revină deciziei Municipality. Se va reveni în Comisie cu o soluție de închidere ameliorată.

■ PUZ Șoseaua Alexandriei (revenire)

Sunt recapitulate punctele principale ale proiectului, pentru a putea fi judecate corect modificările introduse de la ultima prezentare: situația terenului, pentru moment, este de proprietate a unui investitor privat, rezultat al unei achiziții de la Transalexandria, prin intermediul AVAS; se dorește, la această revenire, edificarea aici a unui Centru Comercial cuplat cu birouri (funcțiunea s-a modificat). PUG propune în această zonă prelungirea Străzii Brașov, care să facă legătura între Cartierul Drumul Taberei și zona Șos. Alexandria – Rahova, dar și gestionarea acestei viitoare aglomerații ca pol urban.

Punctul negativ cel mai important numit în Comisie la întâlnirea anterioară fusese legat de intenția promotorului de a planta în această zonă de intrare în Capitală o cutie închisă. Șerban Sturdza constată din informația vizuală afișată că proiectul s-a modificat în bine față de întâlnirea precedentă și subliniază că datele zonei sunt extrem de favorabile pentru o persoană care ar dori să tranziteze Bucureștiul. "Dacă investitorul va lua în considerare mult mai serios acest aspect, și el, și orașul vor ieși mai câștigați din această intenție de proiect. În ideea unei posibile paralele cu o gară euro-

peană, s-ar putea dezvolta în acest punct al Capitalei un nod plăcut din toate punctele de vedere. În condițiile în care acest nod urban ar aduna în el toate atributele favorabile – ale tranzitării, ale conceperii lui ca un spațiu public de bună calitate, a unui posibil nod de transport intermodal – el ar fi generator de importante lucruri pozitive în zonă. Pe scurt, dar nu numai atât, clădirea ar trebui să fie foarte eficientă în a absorbi trafic.” Adrian Bold dezvoltă analiza proiectului din punct de vedere urbanistic: “Ne urmărește obsesia mediocrității – să observăm doar cât de puțin a existat o aplecare a echipei care promovează proiectul pentru a rezolva relațiile de stânga din punctul de vedere al traficului auto. Indiferent de condițiile existente, aici este nevoie de un landmark care să transmită energie orașului; este necesară mixarea funcțională, trebuie ca acest punct să devină un nod de intensitate maximă.” Dan Marin: “Față de ceea ce ni se propusese la ședința anterioară, putem constata doar că acel simplu container anterior s-a transformat acum într-o serie de volume așezate pe un container. S-a spus destul de clar, încă de atunci, că trebuie revizuită total imaginea propunerii și odată cu ea dispoziția interioară a spațiilor, redistribuirea funcțiunilor ș.a.m.d. Personal, nu cred că acesta este tipul de abordare care trebuia urmărit. Ideea urbană se cere urmată de o idee arhitecturală – astfel că până la o regândire de ansamblu a propunerii, cred că problemele de fond rămân deocamdată nerezolvate.”

Dorin Ștefan este sceptic în legătură cu posibilitatea transformării reale în bine a propunerii și este de părere că, în condițiile în care posibilitățile reale de control și verificare a traseului acestei intenții de proiectare lipsesc, el va aștepta doar condiția prielnică pentru a deveni ceea ce proprietarul dorește – să consume pe proiect cât mai puțini bani și să îl exploateze la maximum, drept pentru care e greu de crezut că investitorul nu va reveni la “cutie”.

Viorel Hurduc se adresează echipei care promovează proiectul: “Cred că s-a făcut tot ce se poate la nivelul dvs. de înțelegere al urbanității propunerii. Aici însă este necesar un proiect care să ilustreze un nod urban. Acest mod al dvs. de a ataca și prezenta proiectul nu este cel care va defini, cel care va crea sistemul care să genereze un pol urban civilizat.” Șerban Sturdza: “Configurarea prezentată mă face să consider spațiul deschis ca fiind unul atrăgător. Cred că foarte posibilă aici ar fi o formulă de tip piață, care să adune lume.” Referitor la această posibilitate, Viorel Hurduc atrage atenția proiectanților asupra determinărilor care pot genera un pol urban, determinări ce trebuie urmărite coerent și consecvent – în propunere, relația de vizavi este una insuficientă, iar în ceea ce privește transportul, le amintește că nu poate fi încheiat un traseu – linie auto, de tramvai sau autobuz – într-un spațiu public de tip piață. Alexandru Beldiman consideră că propunerea se remarcă mai ales prin indiferență față de context și este de părere că nu poți dezvolta un proiect urban de bună calitate doar propunând trei realități informale, oarecare.

Dorin Ștefan consideră, față de poziția în conflict a promotorilor și reprezentanților orașului, cum că “tipul de investiție propus, hipermarketul, este în contradicție și cu dorința Comisiei în legătură cu ceea ce s-ar putea dezvolta în acest loc, dar și cu dezvoltarea în sine a orașului.” Își exprimă părerea că “pe terenul Primăriei trebuie să debuteze acest pol, iar hipermarketul va trebui cu necesitate să facă parte din pol.” Adrian Bold declară că ar exista o posibilitate pentru ca investitorul să-și poată exploata dreptul de proprietate, să se autorizeze o construcție de acest tip pe 10 ani, cu mutarea circulației din “piață”, iar ca soluție alternativă să fie realizat un masterplan care să prevadă dezvoltarea întregii zone. Tot în această perspectivă ar trebui soluționată și realizarea unui pietonal, a podului din vecinătate, piața publică ar trebui lărgită; la toate acestea s-ar adăuga o reglementare completă a circulației, realizată pe zone. Pe de altă parte, de teama unei “chilizări” a zonei, în măsura în care un astfel de proiect ar fi, totuși, avizat, Adrian Bold este de părere că o soluție ar fi ca terenul să fie declarat *non-edificandi*. Dan Marin nu crede totuși că aceste alternative pot fi soluții reale la problema ridicată de zonă întrucât solicitanții de

avize cer Primăriei pe de o parte, să reglementeze statutul unor zone, iar imediat după aceea contestă reglementările prin noi PUZ derogatorii.

Revenind punctual la propunere, Șerban Sturdza observă că, în ansamblul ei, problema ar fi a țesutului urban care se cere continuat – ca atare, ar fi de dorit ca orașul să preia dezvoltarea zonei. Referitor la depoul existent, Adrian Bold apreciază că, de vreme ce el nu există pe planul viitor al orașului, va dispărea, mai devreme sau mai târziu. În aceste condiții, se vor crea premisele existenței unor puncte de intensitate care să absoarbă maximum de funcțiuni; cât privește forma sub care se vor concretiza aceste funcțiuni, ea este una discutabilă și ameliorabilă. Alexandru Beldiman se exprimă radical față de calitatea propunerii: “Dacă vrem să dezvoltăm orașul, nu putem permite acest mod de a se construi.”

Adrian Bold recapitulează discuția de până în acest punct și afirmă că față de propunere există trei posibile soluții: 1) terenul să fie declarat *non-edificandi*; 2) să fie avizată o construcție provizorie pentru 10 ani; 3) primul investitor, cel care va dezvolta cea mai importantă operațiune în această zonă, să realizeze în schimbul unor priorități date de această poziție un Masterplan al zonei.

Viorel Hurduc se adresează din nou echipei care a participat la dezvoltarea proiectului: “Cred că, dacă nu ați avut imboldul personal de a lucra în sensul unui pol urban, nu o veți face nici în continuare. Acest teren nu suportă un hipermarket.” Dan Marin este de părere că pentru a fi formulați și dezvoltați coerent polii urbani ai capitalei, în mod normal ar trebui să existe o structură care să se ocupe de gestionarea lor. Dorin Ștefan consideră că un hipermarket de acest gen și conceput în acest mod trebuie plantat undeva dincolo de centură sau, pentru a-și merita acest loc, ar trebui gândit în alt mod și integrat într-un plan al unei dezvoltări mai mari a zonei. Viorel Hurduc: “Această investiție preconizată pentru spațiul pe care-l discutăm nu este una autentică, pentru că nu ia în calcul și ipoteza dezvoltării orașului, ci doar a unui punct; pe de altă parte, în condițiile în care ar fi posibilă așezarea ei aici,

investiția are șansa generării unui pol urban.”

Rezoluție: se cere echipei să revină cu o propunere pentru un Mall Urban; în această propunere, Șoseaua Alexandriei va fi reconfigurată ca bulevard.

24 octombrie 2007

Comisia a fost alcătuită din următorii membri: Constantin Enache, Dan Marin, Dorin Ștefan; președinte, Viorel Hurduc. A participat la ședință și Adrian Bold, arhitect-șef al Municipiului București.

■ Camere urbane zona centrală (revenire)

În finalul prezentării anterioare, se solicitase de către Comisie rediscutarea acestui proiect pentru a se putea verifica gradul de detalieri, respectiv pentru a se putea urmări modul în care, pe structura stradală, s-ar putea dezvolta unele utilități cum ar fi amenajarea unui pietonal pentru vizitatori sau integrarea coerentă a pistelor pentru bicicliști. Se precizează de către arhitectul care a condus dezvoltarea proiectului, Mario Kuibuș, că s-a revenit și în dorința de a se aviza propunerea ca plan director care să poată genera un PUZ și eventualele PUD necesare, dar și pentru a se încerca o confirmare ca "brand" al traseului propus, care cel puțin să contrabalanseze ponderea imagistică a Casei Poporului.

În deschiderea analizei proiectului, Rodica Eftenie se oferă să pună la dispoziția echipei care a lucrat la acest proiect un studiu existent care să îmbogățească substanța conceptuală a propunerii și precizează că, în opinia d-sale, termenul de "camere urbane" nu ar putea fi altfel folosit decât ca licență.

Constantin Enache apreciază că ar fi foarte bine ca o componentă civilă să se alăture Primăriei în această inițiativă, pentru că astfel procedându-se ar fi mult mai ușor de precizat punctele de interes și notele dominante ale acestei propuneri. În opinia d-sale, proiectul se află acum în stadiul de schemă, dar rezolvarea lui efectivă va veni din rezolvările funcționale ale diferitelor zone parcurse. Ar trebui foarte clar precizate elementele de identificare ale traseului, poate și punctarea unor locuri care ar permite inclusiv parcare bicicletelor și se propune o soluție de tip rent-a-bike, așa cum există în Paris, Barcelona sau Viena. Andrei Zaharescu propune chiar realizarea unor trasee în șine, circulare, care mai apoi să fie conectate între ele.

Viorel Hurduc solicită clarificări în ceea ce privește miza propunerii urbanistice a programului – "ce-și dorește, de fapt, programul Trasee Bucureștene"? Atrage atenția că se poate cădea în ridicol dacă nu este bine precizată tema, intenția acestui program. Dacă tema este a spațiului public bucureștean, este utilă definirea fiecărei zone în parte. În opinia d-sale, "totul pleacă de la o direcționare, corelată cu definițiile zonelor străbătute, care trebuie să fie traduse coerent în elemente urbanistice. E nevoie de traseul care se materializează în mișcare." Totodată, lansează către susținătorii proiectului întrebarea în legătură cu conectarea acestui traseu cu transportul urban în comun. Din punctul său de vedere, Viorel Hurduc declară că poate propune spre avizare favorabilă traseul și zonificarea, însă trebuie cu necesitate precizate cel puțin incidențele acestei propuneri cu PUZ deja existente, cu care se intersectează traseul. Dan Marin este de părere că trebuie să existe un punct de atracție bine precizat al traseului, un cârlig. Dar există și situația în care cârligul există, fiind însă inaccesibil. Crede că ar mai trebui să existe și unele acroșuri, iar în acest scop se pronunță pentru stabilizarea traseului. Propune ca

toate conexiunile adăugate să constituie o primă etapă a studiului. Adrian Bold consideră că, de fapt, acest proiect propune organizarea unui cadru pentru manifestări urbane. În opinia d-sale, poate fi criticată lipsa de consistență, pe unele zone, dar trebuie propuse experiențe viabile.

Dorin Ștefan ar dori să știe care este relația acestei propuneri cu administrația – ce fel de reacție se așteaptă dinspre Primărie; la această întrebare, Mario Kuibuș răspunde că așteptarea ar fi ca aceasta să-și asume traseul. Dorin Ștefan își exprimă convingerea că traseul poate fi organizat ca un supermarketing, inițiat de un grup privat, și este convins că dacă acest proiect va fi "o potecă urbană", el va fi totodată și o inițiativă care va determina o participare. Constantin Enache crede că pentru a se transforma în traseu efectiv, propunerea are nevoie de "stegulețe"; acestea trebuie avizate. Viorel Hurduc dorește să știe care vor fi efectele ce pot implica Primăria în această realizare și precizează că dorește de la cei care au lansat propunerea determinare, un demers clar și un concept limpede al propunerii. În opinia d-sale, "Bucureștiului îi lipsește evenimentul" și crede că acei care propun acest program "trebuie să simtă că suculența orașului cere scene de organizare a unor evenimente." Avizul de principiu al Comisiei în această direcție poate "garanta" organizarea unor secvențe de evenimente. Pe de altă parte, Primăria ar dori să creeze un anume spațiu legat de calitatea evenimentului, iar în legătură cu aceasta, Viorel Hurduc își exprimă părerea că Primăria poate declara profilarea zonei. Condiții în care "declarația fără cadru se află în situația de a fi doar parțial acoperită."

În opinia Președintelui Comisiei, programul propus trebuie mai întâi declarat, pentru ca mai apoi el să conducă la un plan director care să genereze niște reglementări. Condiția ar fi ca declarația de program să fie oficializată. Prin avizul Consiliului General s-ar putea face un studiu de fezabilitate prin care inițiatorii își pot prezenta intențiile astfel încât ele să poată căpăta o formă pasibilă de a fi legalizată. Intrarea în legalitate însă se va face prin avizul Consiliului General. Zonele vor trebui decodificate și vor fi precizate intențiile care vor urma declarației; acestea vor fi traduse în posibilități reale de a descrie urbanistic proiectul. Gabriel Pascariu intervine în discuție și precizează că, din moment ce propunerea se situează în zona planificării operaționale, se poate propune un proiect integrat, prin care să fie accesate inclusiv fonduri pentru structurare și regenerare, cu atât mai mult cu cât un proiect integrat ar putea avea și un beneficiar direct.

Rezoluție: se propune spre avizare Planul Director Oferit, iar elementele principale se vor preciza după definiția dată fiecărei camere privită atât separat, cât și în integralitatea ansamblului. Subzonificarea trebuie definită și se vor da limitele care vor crea PUZ. Acest PUZ, numit de Constantin Enache "PUZ de avizare a domeniului public", va fi discutat și avizat ulterior. Se va reveni.

PRECIZARE ARTICOL "CONCURS PENTRU EXTINDEREA PALATULUI VICTORIA", NR. 12/ 2007

Menționăm că în revista "Arhitectii și Bucureștiul" nr. 12/ 2007, la pagina 17, lect. dr. arh. Bogdan Andrei Fezi a fost omis din prezentarea echipei cu numărul 142711, înscrisă la concursul pentru extinderea Palatului Victoria, sediul Guvernului. La data organizării expoziției și ulterior a redactării materialului editorial, Filiala București a Ordinului Arhitecților a preluat datele de pe site-ul Guvernului României care, în acel moment, nu menționa numele domnului arhitect Bogdan Fezi. Ulterior, site-ul Guvernului a fost modificat în acest sens, reprezentantul Guvernului transmițând filialei solicitarea de a actualiza componența echipei care a elaborat proiectul numărul 4. Prin urmare, specificăm că la acest concurs de arhitectură lect. dr. arh. Bogdan Andrei Fezi a participat ca arhitect asociat la proiectul finalist nr. 4, în asociere cu firma Archi-tecture (Paris). Datele au fost actualizate și pe site-ul Filialei: www.oar-bucuresti.ro.

CASE CARE PLÂNG REZUMAT 2007

Conceput ca o inițiativă studențească, proiectul "Case care plâng" a reușit, în aproximativ un an de zile, să își depășească limitele și să ia forma unui proiect în toată regula. Dacă la începutul anului 2006 se dorea realizarea unui site web cu fotografii și informații despre case din București, la sfârșitul anului 2007, lucrurile stau cu totul altfel. În ce măsură acestea vor contribui la schimbarea mentalității cu privire la patrimonial cultural, rămâne de văzut. Cert este că totul s-ar fi oprit mult mai devreme dacă nu ar fi existat susținere și încurajare din partea voastră, a celor ce cunoașteți și apreciați adevărata valoare a moștenirii culturale.

Pentru echipa "Case care plâng", 2007 a însemnat, în primul rând, promovare și un mare semnal de alarmă. S-a dorit creșterea vizibilității atât în mediul profesional, în scopul realizării de parteneriate, cât și în cel extraprofesional, în scopul mediatizării conceptului proiectului și a conștientizării problemei în rândul "ne-arhitecților". Anul a început cu o expoziție interactivă de fotografie și proiecții video, organizată în cadrul Librăriei Cărturești de pe str. Arthur Verona. Aceasta a marcat un an de la debutul proiectului, deschizând, totodată seria de evenimente pentru anul în curs.

În ceea ce privește Bucureștiul, participarea la Anuala de Arhitectură a fost piatra de încercare, unde, în afara expoziției de fotografie, au mai fost organizate o conferință și o serie de trasee urbane. Aceleași trasee au fost reluate mai târziu, cu ocazia Street Delivery, la care s-a mai adăugat și un

happening. Ziua Mondială a Habitatului s-a sărbătorit pe Lipscani, alături de ATU, ministrul dezvoltării lucrărilor publice și locuințelor și primarul capitalei, la Cafeneaua Urbană.

Anul 2007 a însemnat și multe evenimente organizate în țară. În februarie, echipa din Ploiești a prezentat o serie de case din cele studiate, în luna mai, au fost organizate două proiecții video în Cluj și Timișoara, iar în noiembrie, la Iași, în cadrul Studențiadei, au fost organizate o expoziție și o conferință. Vizibilitatea crescută din acest an a făcut ca membrii echipei să fie invitați la mai multe evenimente, cum ar fi: Simpozionul ARA din luna aprilie, dezbateră organizată cu ocazia lansării cărții „București-Arhipelag. Demolările anilor '80: ștergeri, urme, reveniri”, a editurii Compania, sau conferința organizată la Muzeul Național Cotroceni, cu ocazia Zilei Europene a Patrimoniului.

Sfârșitul anului a adus și prima achiziție în cadrul proiectului, un aparat de fotografiat semiprofesionist, donat de dl George Nicolae, cetățean român, stabilit în America.

În luna decembrie, au fost finalizate demersurile pentru înființarea asociației RHABILLAGE, ONG-ul care va oferi proiectului personalitate juridică, făcând posibile aplicarea pentru finanțări, parteneriatele și sponsorizările, necesare desfășurării acțiunilor următoare. Asociația va fi anunțată oficial, în cadrul unui eveniment propus pentru luna februarie a anului 2008, ocazie cu care vor fi prezentate, pe larg, și proiectele pentru perioada următoare.

Proiecte pentru 2008

Data fiind experiența câpătată în cadrul proiectului, s-a decis trecerea la etapa următoare, cea a faptelor concrete. În acest sens, pentru anul 2008 sunt propuse: începutul lucrului la arhiva publică de arhitectură a Bucureștiului, un workshop în liceele din țară, care se dorește a se finaliza într-un material pedagogic de arhitectură pentru tineri, o expoziție itinerantă internațională, brand pentru București și o campanie TV.

În prezent, Bucureștiul nu dispune de o arhivă publică de arhitectură, informațiile despre construcțiile care au alcătuit, de-a lungul timpului, istoria capitalei fiind foarte greu de găsit. Începând cu anul 2008, va începe lucrul la realizarea unei arhive publice „case care plâng”. Aceasta va fi accesibilă atât on-line, printr-un site dedicat, cât și printr-un punct de acces public la informații, care va pune la dispoziția doritorilor materialele ce nu pot fi preluate de pe internet. Baza de date va fi alcătuită din mai multe categorii de materiale: arhitecturale, istorico-administrative, cartografice, fotografice, video și audio, informațiile fiind culese atât din instituțiile care dețin arhive ale Bucureștiului, cât și din arhivele personale ale unor profesioniști și literatura de specialitate.

Pentru anul 2008, echipa “Case care plâng” își propune realizarea unui workshop în liceele din țară. Workshop-ul pentru tineret reprezintă o componentă informativă și educativă a proiectului. În contextul actual al dezinteresului tinerilor față de moștenirea culturală, această acțiune este menită să le atragă atenția asupra importanței problemei păstrării patrimoniului. Receptorii fiind elevi de liceu, informarea și organizarea activităților workshop-urilor vor fi desfășurate și concepute prin prisma raportării la grup,

la vârstă, nivel de educație, limbaj, nevoi sociale etc., în așa fel încât să fie cât mai incitante, interesante și într-un format ușor de înțeles pentru publicul țintă. În acest sens, organizarea întregului workshop va pune accentul pe factorii „distractiv”, „incitant” și mai ales „stimulant”, având drept scop modificarea ideii de workshop și încurajarea exprimării ei dincolo de băncile școlii.

Deși, începând cu acest an, suntem parte a Uniunii Europene, mulți membri ai acestei comunități nu cunosc niciun aspect legat de capitala României, ba mai mult, unii dintre ei nici nu îi cunosc numele. O mare problemă a Bucureștiului este lipsa unei identități, a unui concept care să spună pe scurt ce înseamnă în esență acest oraș. În cadrul proiectului, acest concept a luat forma unei expoziții itinerante internaționale, THE BUC.

Conceptul propus este, în principiu, un mariaj de mai multe concepte care își găsesc un fundament comun, ciocnirea dintre vechi și nou. Faptul că orașul este în permanentă schimbare, această ciocnire, pe fondul scurgerii timpului este, cu siguranță, inevitabilă și nu trebuie privită cu ochi plini de lamentare sau regret, ci ca un lucru absolut normal, firesc, ce în București se întâmplă mai evident decât în alte locuri.

Dat fiind faptul că, fără media, tot demersul acestui proiect nu ar fi decât un alt munte de muncă păstrat într-un sertar, se consideră necesară începerea unei campanii televizate. Aceasta se încadrează în cea de-a doua componentă a proiectului, cea de semnal. Prezentarea caselor de patrimoniu, îmbrăcate în povești, nu va fi doar o atenționare asupra unei situații problematice. Va fi o incursiune dincolo de fațada scorjită, dincolo de ziduri, dincolo de material. Văzută prin ochii mai multor persoane, poate ni se va părea mai familiară casa pe lângă care trecem în drumul nostru de zi cu zi și pe care abia acum o remarcăm. La urma urmei, atât timp cât privim case, le construim și locuim în ele, arhitectura este un subiect de cultură, care ne privește pe toți, profesioniști sau nu. / **Loredana Stasisin**

BISERICILE DE LEMN DIN SIBIU

Prezențe discrete în sudul Transilvaniei, bisericile de lemn au furnizat în timp abordări dintre cele mai sofisticate, adesea calchiate pe concepte ca românitate, identitate, unitate națională sau tradiție. Valorizate din perspectivă locală sau națională, ele nu fac, deocamdată, obiectul unei cercetări riguroase/proiecte de intervenție, ci sunt subiectul unei retorici militant-autohtoniste. Fenomenele sociale contemporane acute din ruralitatea românească, nomadismul, exodul, depopularea sau colonizarea urbană produc încă discursuri triumfaliste în locul strategiilor de dezvoltare durabilă. Ideologiile electorale de partid servite la numeroasele festivaluri câmpenești, sau megastructurile muzeale, n-au găsit încă drumul spre sat.

Dar ce mai reprezintă satul românesc în conjunctura actuală, și ce discurs mai poate suporta?

Un exemplu interesant îl constituie Sibiu, o zonă în care mixtura etnică a orașului se împletește cu segregarea din satele nord-vestice. Registrul vizual al ruralității sibiene, foarte dinamic în ultimii ani, se mișcă eclectic între fostele sate de sași depopulate prin anii '90, mai apoi recolonizate de etnicii romi, spațiul conservator al Mărginimii și satele tranzit (pensiune), fiecare categorie modificându-și substanțial și ireversibil imaginea. Conglomerate de sate conservatoare din punctul de vedere al compoziției umane devin tranșante în cazul desființării vechilor variante de locuire, iar raportul autorităților cu propriile monumente este unul deocamdată ambiguu. În context, a vorbi sau scrie despre unitatea, omogenitatea tradițiilor și obiceiurilor care s-au păstrat în condițiile vitrege ale istoriei (Alexiu Tatu, „Biserici de lemn din Sibiu”, 2002) pare a fi un fapt cel puțin excentric, dacă nu cumva genul de construct mental hipertrofiat departe de o realitate inconfortabilă.

Bisericile de lemn constituie unul dintre puținele elemente comune ale acestor secvențe rurale. Starea lor actuală oscilează între abandon, ruină și transformare radicală. Și asta pentru că ele au dispărut treptat din conștiința locală. Cu puține excepții, raportarea țaranului român la propriul patrimoniu este una care se consumă în registrul labil al nostalgiei, întreținută diafan de retorica populistă a puterii sau contrată sarcastic de noile tendințe. Relația lui cu propriile-i tehnici și artefacte e la fel de vagă precum cercul din copilărie. În schimb memoria lor e impecabil împăiată în muzeul satului, instituție care duce mai departe neschimbata tradiție muzeologică a veacului trecut. Succesul Muzeului Astra, muzeul-farmacie a satului românesc, este concomitent cu dispariția fizică substanței și specificului local, practic cu dispariția fizică a satului, iar momentele folclorice și achizițiile nesfârșite nu vor putea suplini goliciunea rămasă.

Imaginile ilustrează următoarele locații și teme: Biserica Sf. Ioan Evanghelistul, Apoldul de Jos; Biserica Înălțării Domnului, Ilimbav; Botezul, pronaos, Apoldul de Jos; Pilda Fiului risipitor naos, Apoldul de Jos; Biserica Sf. Arhangheli, Sângătin; Turnul Clopotniță, Apoldul de Jos; Detaliu, Sângătin; Pantocrator, boltă naos, Sângătin

Imaginea bisericilor de lemn din Sibiu se pliază perfect pe actualitatea locală ultimă, Broșteniul este în ruină, Țura Mare, Netuș, Sadu modificate semnificativ, Ilimbav, Sângătin se află în stare avansată de degradare cu atacuri bacteriologice, Apoldul de Jos și Poiana sunt păstrate într-o stare care mai poate da speranțe de recuperare. Departe de a fi omogene sau unitare, fiecare monument apare ca obiect de arhitectură singular, cu programe iconografice și repertorii diferite. Dimensiunile lor le apropie mai degrabă de bisericile din Oltenia decât de cele din Transilvania, iar proporțiile amintesc de vechea locuință din bârne. Bisericile de la Apoldul de Jos și Sângătin, aflate la 5 km distanță una de cealaltă, construite într-o perioadă relativ apropiată – 1760, respectiv 1748 – ne oferă două variante de tratare a spațiului sacru. Prima, de plan dreptunghiular cu absida decroșată în trei laturi, boltă cilindrică, talpa de stejar sprijinită pe soclu de piatră, cu turn clopotniță și închidere absidală a laturii de apus. Prezența turnului clopotniță în incintă constituie un element inedit pentru bisericile din zonă. A doua, nu mai puțin spectaculoasă, e redusă ca dimensiuni față de sora ei din deal. Biserica de la Sângătin a fost afectată în partea de apus de „restaurarea” din 1975. Tăvănirea pronaosului, intervenție puțin inspirată, a reușit fragmentarea spațiului interior și, implicit, a discursului iconografic. Construită din bârne de stejar după un plan dreptunghiular ce se închide la răsărit cu absida pătrată, biserica are, cu excepția turnului miniatural de pe pronaos, alura unei case de țară mai „avute”. Biserica de la Ilimbav, configurată după același plan dreptunghiular, prezintă pe latura de apus un pridvor închis, iar tindele de pe nord și sud fac din ea obiectul cel mai apropiat de tipologia locală a caselor din bârne. Varianta din Poiana Sibiului, cu dimensiuni considerabile în comparație cu celelalte biserici, poate fi pusă în relație cu tipologia lăcașelor de cult din Maramureș, tehnica de îmbinare a bânelor, elansarea și proporția acoperișului în raport cu corpul bisericii fiind specifice nordului Transilvaniei. Diversitatea obiectelor, tehnicile în care au fost construite, lipsa unei rețete constructive, detaliile inedite și pictura ne indică prezența mai multor meșteri itineranți activi în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. / **Text și foto: Ovidiu Daneș**

Natura și Arhitectura Takashi Yamaguchi

**Așa cum ne-a obiș-
nuit de niște ani,
Universitatea de Ar-
hitectură și Urba-
nism „Ion Mincu”, în
luna noiembrie, este
gazda unor invitați
din afara țării. În
acest an, cel care a
călcat pragul Uni-
versității a fost
Takashi Yamaguchi,
arhitect japonez,
profesor la Univer-
sitatea Sangyo din
Osaka.**

Prezența sa a fost marcată de trei evenimente, petrecute vineri 23 noiembrie. La ora 12:00, în Sala Frescelor a U.A.U.I.M, a avut loc conferința “Natura și Arhitectura”, unde Yamaguchi a prezentat cele trei lucrări de referință ale biroului său de proiectare, Tempul de Sticlă, Templul Alb și Clădirea de Birouri de Metal. Alături de acestea au fost prezentate și alte proiecte, nerealizate, cum ar fi seria de temple (Underground temple, Water Temple, SkyTemple, Light Temple) sau WTC re-building Project. Pentru cei prezenți, evenimentul a fost un bun prilej de îmbogățire a bagajului de informații cu privire la noua concepție asupra tradiției japoneze și deschiderea de noi viziuni asupra unei culturi despre care se știu atât de puține. Conferinței i-a urmat vernisajul expoziției omonime, organizate în holul Universității.

La ora 17:00, la sediul OAR București, a avut loc o masă rotundă ce a avut ca scop dezbateră punctelor comune și a diferențelor dintre cele două culturi, română și japoneză. S-a pus problema unei identități arhitecturale a momentului prezent, dată fiind ruptura de tradiția trecutului. Un punct comun, în acest sens, a fost modul în care, atât în România, cât și în Japonia, banul este cel care, din nefericire, dictează ordinea lucrurilor. Dacă în România ruptura a însemnat perioada comunismului, cu toate intervențiile sale, în Japonia, ea a însemnat perioada de după Războiul Mondial, care s-a concentrat, cu precădere, asupra aspectului economic. Deschiderea către alte culturi a atras după sine, pe de o parte, pierderea tradiției de mii de ani, însă, pe de o altă, a deschis o altă cale spre o nouă tradiție, cea care se încearcă a se descoperi în prezent.

Deși există o certificare menită să ateste statutul de arhitect, în Japonia, aceasta nu certifică faptul că persoana în cauză deține și cunoștințele legate de istoria sau filosofia arhitecturii, școala japoneză pregătind specialiștii, în primul rând, din punct de vedere tehnic. Profesia de arhitect nu are un statut foarte clar reglementat prin lege din acest punct de vedere, ceea ce face ca aceste aspecte, mai puțin palpabile, să rămână la libera alegere a arhitectului și la nivelul de cultură al beneficiarului.

Tot din cauza lipsei unui statut clar definit, breasla arhitecților s-a împărțit în două „tabere rivale”. 90% dintre persoanele calificate aleg să lucreze, ca angajați, în

În cadrul unor mari firme de construcții, unde responsabilitățile sunt minime, proiectele sunt multe și mari, iar salariul este sigur. Restul, lucrează în aproximativ 7.000 de birouri private, pentru care evoluția se întâmplă într-un ritm foarte lent. Unul dintre aceste birouri este Takashi Yamaguchi & Associates, un birou aflat în ascensiune, sperăm spre o treaptă egală cu cea a lui Tadao Ando de ieri, sau Arata Isozaki de azi. Până la 1 noiembrie 2008, ne mulțumim cu cele trei proiecte ale lui Takashi Yamaguchi și cu speranța că anul următor va aduce în Sala Frescelor alți câștigători de premii Pritzker, așa cum a fost Alvaro Siza, după cum îi stă bine unei Universități de renume.

Imagine și semnificație

Creația arhitecturală este un act de descompunere a tuturor elementelor unui loc: timp, istorie, tradiție, în scopul reconfigurării acestora într-o formă cu un nou sens. Inserată într-un loc, noua arhitectură, prin prezența sa, transformă semnificația existentă. Întreaga istorie a arhitecturii nu este altceva decât o repetiție nesfârșită de reconfigurări. Locul poate fi privit ca o densitate de activități umane, activități ce caută să se dezvolte într-o formă spațială. Acestea capătă în timp și o dimensiune psihologică. O clădire este rezultatul unui astfel de proces.

Gândirea, în sens arhitectural, înseamnă contemplare asupra activităților oamenilor, este o filosofie ce reflectă valorile proprii cu privire la cum ar trebui oamenii să trăiască. Arhitectura construită nu este altceva decât o cristalizare a acestei gândiri. Gândul ia formă ca imagine, expresia sa fiind proiectată vizual.

Imaginea este o simplă imagine, ce nu există în realitate. Când o imagine devine viziune, ea capătă o putere de a transforma realitatea. O viziune își caută forma optimă în ideea realizării sale ca substanță. Pentru a ghida o viziune în acea direcție este nevoie de multă gândire.

Proiectarea este pasul următor, în procesul conducerii imaginii spre realizarea fizică. Imaginea caută o expresie clară a figurii sale în termeni concreți, de dimensiune și materiale. Țelul, în această etapă, este acela de a realiza o configurație în conformitate cu realitatea.

Profil

Takashi Yamaguchi s-a născut în 1953, în orașul Kyoto, unde a absolvit și Universitatea. La începutul carierei sale a lucrat alături de Tadao Ando. În 1996, își deschide propriul birou de proiectare, Takashi Yamaguchi & Associates, iar din 2004 devine membru permanent al JIA (The Japan Institute of Architects). Anul 2005 îi oferă statutul de membru permanent al AIJ (Architectural Institute of Japan) și cel de profesor invitat la Universitatea de Arte din Osaka, Japonia. Începând cu anul 2006, este profesor în cadrul Universității Osaka Sangyo.

A participat la numeroase competiții internaționale, dintre care cele mai importante premii obținute fiind premiul Asakura, The 18th Design Review, în 1999, Liquid Stone: New Architecture in Concrete, National Building Museum, US, în 2004 și premiul Barbara Cappochin, UIA, Italia, în 2005. Expozițiile internaționale i-au asigurat promovarea în întreaga lume, proiectele sale putând fi văzute în orașe precum Berlin, New York, Tokyo, Paris, Padova și, în acest an, București.

Principalele sale lucrări sunt Templul de Sticlă, Templul Alb și Clădirea de birouri de metal, lucrări expuse și prezentate în cadrul vizitei sale la București, în luna noiembrie a acestui an.

Templul de sticlă

La poalele Muntelui Funayama, este amplasat templul imperial construit de împăratul Gomizuno-o, în 1638, pentru preotul Isshibunshu. După moartea acestuia, din 1671, construcția devine Casă Principală, apartamentele imperiale fiind mutate în acest templu. În prezent, Reigenko-ji este templul dedicat rugăciunilor casei imperiale.

Elementele care au dat forma viitorului spațiu s-au legat, în primul rând, de istoria locului, de preotul în cinstea căruia a fost ridicat totul. În acest sens, s-a optat pentru punerea în evidență a trecutului prin contrast cu prezentul, noua clădire fiind concepută ca parte componentă a grădinii, o prezență discretă, dar fermă în același timp. Construit în anul 1998, Templul de Sticlă a fost gândit ca un spațiu pentru oaspeți, o galerie. De mici dimensiuni (6x22m), cutia îngropată se ridică deasupra pământului cu un luminator din sticlă transparentă, proiecție la sol a spațiului alb din pământ. Relația dintre volum și gol este marcată prin prezența unei mici curți interioare ce traversează clădirea. Privind din exterior, aceasta este privită ca un gol, în timp ce, din interior, ea apare ca un volum de lumină.

Templul Alb

Tradiția japoneză este orientată spre onorarea în special a străbunilor de sex masculin, descendența feminină având valabilitate de doar 80 de ani. Clădirea în cauză este un spațiu sacru, închinat străbunilor materni, un spațiu în care sunt păstrate tăblițele mortuare budiste, unde preoții pot ține slujbe.

Amplasat în parcul natural din nord-vestul orașului Kyoto, Templul Alb este o extindere a templului budist Zuisen-ji. Reproducere abstractă a atmosferei uterine, spațiul folosește lumina pentru a reda temporalitatea, mișcarea și senzația de plutire specifice acestui cadru. În funcție de intensitatea luminii, spațiul pare că se dilată sau se contractă. O platformă din marmură albă, ce pare că s-a desprins din clădire, plutește deasupra pământului, marcând accesul în clădire. Ea conduce spre prima zonă, dedicată membrilor familiei, urmată de o altă suprafață de marmură, pentru călugării ce conduc procesiunile. Cea de-a doua jumătate a camerei este dominată de o platformă în trepte, destinată tăblițelor mortuare. Deși discretă, fereastra opusă intrării, marchează axul longitudinal, care, susținut de secvențele de spații, semnifică evoluția dinspre această lume spre cealaltă.

Clădirea de birouri din metal

Kansai Science City, amplasat în apropierea orașului Kyoto, este conceput ca un oraș-model pentru secolul XXI, un centru de cercetare culturală și științifică, comparabil cu Tsukuba Science City. Poziționată pe un teren în pantă, clădirea de birouri, ce aparține unei companii care lucrează cu piese metalice de mare precizie, domină spațiul prin simplitatea și rafinamentul formei. Paralelipipedul dreptunghic se compune din suprafețe metalice la partea superioară, golurile și spațiile libere de la parter fiind completate cu sticlă sablată.

Grădina se mulează pe terenul în pantă, făcând legătura dintre clădire și drumul de acces. / Text și foto **Loredana Stasisin**

ANUALA DE ARHITECTURĂ TIMIȘOARA

Anuala timișoreană de arhitectură este un eveniment organizat de către Ordinul Arhitecților din România Filiala Teritorială Timiș cu sprijinul financiar al Ordinului Arhitecților din România acordat din Timbrul Arhitecturii, în colaborare cu revista "de arhitectură".

Anuala timișoreană de arhitectură - a ta - își propune să prezinte realizările și proiectele din ultimul an și să aducă în dezbatere problemele actuale ale profesiei. Calendarul Anualei cuprinde expoziții, conferințe profesionale, prezentări de materiale și tehnologii, lansări de carte și alte publicații, precum și festivitatea de decernare a premiilor. Anuala de Arhitectură Timișoara a debutat într-o formulă restrânsă, cu trei ani în urmă, sub numele de Seara Arhitecturii. În 2005, evenimentul a fost amplificat cu un concurs de arhitectură lansat în luna mai de revista "de arhitectură", concurs de idei cu tema "un proiect contemporan românesc". În 2006, evenimentul redenumit Zilele Arhitecturii s-a desfășurat pe parcursul a trei zile și a cuprins două expoziții - "Tineri arhitecți din Timișoara" și "Realizări 2006". Începând cu ediția din decembrie 2007, Anuala de Arhitectură Timișoara își propune să devină un animator al vieții culturale din perioada desfășurării evenimentelor printr-un program complex și bogat care conține expoziții, conferințe pe teme de arhitectură și domenii conexe. Anuala își propune, prin expozițiile principale, "Realizări" și "Proiecte", să ilustreze starea reală a arhitecturii regionale și să ofere o viziune despre viitor. În numărul viitor, vom prezenta pe larg concursul și premiile ediției 2007, precum și evenimentele conexe. Puteți afla detalii despre eveniment pe site-ul: www.anualadearhitectura.ro

București: Observatorul urban

În multe orașe din Europa, constituirea de Observatoare Urbane a devenit o practică curentă. Acestea pot fi independente sau pot lucra în colaborare cu ONG-uri, scopul lor fiind acela de a constitui o structură de monitorizare profesională a intervențiilor în oraș. La noi, Observatorul Urban funcționează în cadrul UAR și este primul proiect de acest gen. Activitatea Observatorului constă în culegerea de informații, documentarea lor, analiza lor complexă, publicarea constatărilor prin comunicate, expoziții, emisiuni radio și tv. Principalele obiective sunt, pe de o parte, cunoașterea mai detaliată a situației intervențiilor în capitală, aprecierea mai exactă a calității intervențiilor, cercetarea impactului intervențiilor asupra peisajului urban și mediatizarea exemplelor de intervenție urbană reușite, iar pe de altă parte, schițarea unui posibil demers pentru ameliorarea intervențiilor, creșterea calității spațiului construit și amenajat, stimularea dialogului dintre actorii implicați și impunerea unui nou tip de instituție civică în urbanism.

Miercuri, 5 decembrie, la galeria "Octav Doicescu", având ca fundal expoziția "Calitatea Spațiului Public", a avut loc o masă rotundă pe tema Observatorului Urban. Aceasta a urmărit aducerea la cunoștința participanților a conținutului proiectului și inițierea unui dialog între specialiști și reprezentanții mass-media, pe tema spațiului public și a importanței acestuia în cadrul comunităților urbane. Cum se "viețuiește" în București? Cum arată spațiul public în care ne deplasăm cotidian? Cum ar trebui să arate spațiul public? Ce ne deranjează și de ce?

Spațiul public este o resursă ce trebuie să răspundă interesului public prin satisfacerea atât a locuitorilor, cât și a investitorilor. În momentul de față, Bucureștiul se află în situația paradoxală în care economia o duce bine și orașul o duce prost. O altă problemă ridicată de arh. Liviu Iănăși a fost cea a efectelor pe care le are spațiul public asupra comportamentului uman. Necesitatea cuantificării intervențiilor asupra spațiului public este un bun punct de plecare pentru Observatorul Urban, în acest sens, calcularea veniturilor pe care le aduc mesh-urile de pe fațade și parcajele private, principalii factor de "urățire" ai orașului. În București, există numeroase locuri în care merită investiți bani mulți. Acestea ar trebui promovate cât mai mult posibil, fiind de dorit exploatarea la maximum a resurselor culturale ale spațiului public. Tot în contextul promovării întră și necesitatea stabilirii unor reprezentanți ai breslei care să păstreze contactele cu presa și care să asigure vizibilitatea demersurilor în mediul extraprofesional.

Dar acesta ar fi doar... primul pas. / **Loredana Stasisin**

PATRIMONIUL CONSTRUIT ÎN CADRUL PROIECTELOR DE DEZVOLTARE INTEGRATĂ

În perioada 5-6 noiembrie, Institutul Francez a fost gazda seminarului „Centre istorice urbane: înspre o reflecție și o cunoaștere comune”.

Sesiunea de prezentări a fost susținută de specialiști din țări precum Bulgaria, Albania, Republica Macedonia, Franța, Spania și România și a avut ca scop promovarea proiectelor realizate în domeniul restaurării și reabilitării patrimoniului urban din aceste țări.

În perioada 5-6 noiembrie, Institutul Francez a fost gazda seminarului „Centre istorice urbane: înspre o reflecție și o cunoaștere comune”. Sesiunea de prezentări a fost susținută de specialiști din țări precum Bulgaria, Albania, Republica Macedonia, Franța, Spania și România și a avut ca scop promovarea proiectelor realizate în domeniul restaurării și reabilitării patrimoniului urban din aceste țări

Prima temă discutată a făcut referire la metropolele regionale și demersul integrat, orașele prezentate fiind Sibiu, exemplul unui proiect global privind programul unei capitale culturale, Porto, cu accent pe restaurarea din Barrio da Se și Bordeaux, program-pilot urban. Acestea i-a urmat dezbateră cu privire la revitalizarea teritoriilor rurale, ce a adus în prim-plan problemele dezvoltării patrimoniului săsesc din Transilvania, a orașului Voskopje (Albania) și a regiunilor rurale din Bulgaria, precum și demersul proiectului Aude (Franța).

Prima zi a seminarului s-a încheiat cu bilanțul acțiunilor desfășurate în România, în cadrul acordului franco-român, semnat în anul 2002. Proiectul ce a implicat Alba-Iulia și Târgoviște, ca orașe-pilot, a avut trei direcții de implementare: schimb de experiență, formare de specialiști români și realizarea de seminarii. Munca desfășurată atât în Franța, cât și în România a implicat acțiuni precum identificarea patrimoniului, elaborarea documentației de urbanism pentru zonele protejate, au fost dezvoltate activități în jurul patrimoniului cultural și au fost finanțate burse pentru formarea unor tehnicieni români în țara parteneră. Finanțarea externă va continua și în perioada următoare, însă este necesară și implicarea autorităților locale, pentru ca demersul să fie dus la bun sfârșit. În prezent, se lucrează la deschiderea unor case ale patrimoniului în cele două orașe implicate, iar ca perspective de viitor, se dorește deschiderea acestui proiect către mai multe orașe din România și sprijinirea proiectelor de regenerare urbană. Cea de-a doua zi a debutat cu prezentarea a trei programe europene ce vin în sprijinul patrimoniului cultural: Programul Cultural 2007-2013, Programul Operațional Regional și Programul Leader +. Ziua a continuat cu prezentarea metodelor de inventariere și de planificare dezvoltate în Bulgaria, Franța, România și Republica Macedonia. Sesiunea a fost încheiată cu o masă rotundă ce a avut ca scop definirea mijloacelor de acțiune în relație cu politicile urbane ale orașelor.

Seminarul a fost organizat de către Asociația Națională a Orașelor și Ținuturilor de Artă și Istorie și a Orașelor cu Sectoare Salvagardate sau Protejate, în parteneriat cu Ambasada Franței la București, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor, Ministerul Român al Culturii și Cultelor și Asociația Localităților și Zonelor Istorice și de Artă, cu ajutorul Ministerului Afacerilor Externe și Europene.

Concluzia generală a venit din partea invitaților francezi: nu vom putea avea un limbaj comun dacă românii nu vor învăța conceptul de „patrimoniu cultural”, utilizat în întreaga Uniune Europeană. / **Loredana Stasisin**

RETROSPECTIVĂ PETR FRANTA

Expoziția retrospectivă "Ways of Seeing" a fost deschisă publicului între 12-30 noiembrie în cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu", fiind un eveniment organizat de Ministerul Afacerilor Externe al Cehiei în colaborare cu Universitatea Tehnică din Praga și Petr Franta Architects and Associates. Menirea evenimentului a fost prezentarea evoluției profesionale a arhitectului ceh Petr Franta după întoarcerea sa în Praga în anii '90, în urma unei lungi perioade de timp petrecute în mediul arhitectural din Canada.

După ce a urmat cursurile Universității Tehnice din Praga, în 1977, Petr Franta a plecat în Canada, unde a lucrat la început ca designer de interior, pentru ca mai târziu, în urma colaborării pentru diverse proiecte de arhitectură, să fie inclus în Ordinul Arhitecților din Quebec. S-a alăturat firmei Fiset, Miller, Vinois Architects în 1982, unde a lucrat ca arhitect până în 1985, an în care s-a asociat cu un arhitect din New York și a pus bazele firmei de arhitectură Roberto Brambillia & Petr Franta. În 1990, Franta s-a întors în Praga, iar din 1993 el rămâne membru în Camera Cehă a Arhitecților și în Asociația Arhitecților Cehi. În 1997, Franta și-a deschis propriul studio de arhitectură, numit Petr Franta Architekti & Asoc.

Printre cele mai importante proiecte ale arhitectului de la întoarcerea sa în Cehia, în 1990, se numără aeroportul internațional Praga – Ruznye, Biserica Sfintei Familii Luhaňovice, proiectul Zahbresca, spațiul expozițional din grajdurile regale sau Castelul din Praga (Marele Premiu al Arhitecților 2007). Cu toate acestea, expoziția nu ignoră și alte proiecte importante ale lui Franta, care au fost realizate în afara Republicii Ceha, cum ar fi Cartierul Ceh din Shanghai – China, Muzeul de Sticlă MOSER și altele.

După vernisajul expoziției, Petr Franta a realizat o prezentare a proiectelor sale de arhitectură, însoțită de o prelegere susținută de profesorul Vladimir Slapeta. /

Iulia Gereaa

CONFERINȚELE DE LA ARSENAL LA BUCUREȘTI

Prins în iureșul transformărilor, Bucureștiul capătă, într-un ritm din ce în ce mai alert, o nouă față. Unele schimbări ne contrariază, altele vin după mult timp de așteptare, toate, însă, sunt așezate sub emblema integrării europene. Urmărirea evoluției situației în alte țări ne poate oferi răspunsuri și ne poate ridica unele probleme. În acest sens, Franța poate fi un bun exemplu de abordare a dezvoltării urbane.

Pentru sfârșitul anului 2007 și prima jumătate a anului 2008, CSAU (Centrul de Studii Arhitecturale și Urbane al Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București) propune o serie de zece evenimente sub titlul: Conferințele de la Arsenal la București. Acestea sunt organizate în colaborare cu Pavillion de l'Arsenal, Centrul de informare, documentare și expoziții de Urbanism și Arhitectură al Parisului, împreună cu Institutul Francez din București și implică prezentarea unora dintre cele mai interesante conferințe organizate de către Centrul de la Pavilionul Arsenalului, pe teme legate de diferite aspecte ale evoluției actuale a arhitecturii și urbanismului orașului, cu subiecte care au o relevanță directă pentru actualitatea urbană bucureșteană.

Cea de-a doua întâlnire a avut loc miercuri, 21 noiembrie, la ora 17:00, la Sala Elvira Popescu și a adus în centrul atenției problema mobilității în spațiul public. Sesiunea a cuprins prezentarea înregistrării unei dezbateri ce a avut loc în anul 2002 la Centrul de la Pavilionul Arsenalului. Aceasta i-a avut ca protagoniști pe Thierry Paquot, directorul revistei l'Urbanisme, Jean-Christophe Choblet, scenograf, Jacqueline Osty, peisagist și Bruno Fortier, arhitect-urbanist. Subiectul discuției a fost Planul Local de Urbanism al Parisului (PLU). După terminarea proiecției video, discuția a continuat în sală, cu o paralelă între situația Bucureștiului vis-a-vis de Paris sau alte capitale europene. S-au pus probleme ca aceea a implicării locuitorilor orașului în realizarea proiectelor urbane de mare anvergură sau mixitatea socială și funcțională. S-a discutat despre cartierele-dormitor, despre fenomenul de tip „mall” și „hipermarket”, despre cartierele de lux de la periferia orașului, despre metropolă, despre avantaje și dezavantaje. Nu au lipsit nici bordurile, nici parcajele și nici criza de spații verzi de pe lista subiectelor de discuție. Sesiunea va continua în perioada următoare, fiind organizată câte o conferință în fiecare lună. La eveniment sunt așteptați profesioniști, studenți, oameni implicați în administrație, reprezentanți ai mass-media și locuitori ai orașului. Se dorește crearea unui mijloc de comunicare între conceptorii, utilizatorii și administratorii spațiului urban, un prilej de construire a unor opinii convergente cu privire la direcțiile de dezvoltare a orașului. / **Loredana Stasisin**

FOSTER & PARTNERS 40 de ani și încă...

Anul acesta, Foster + Partners împlinesc 40 de ani de activitate, de creație și inovație în arhitectură, de forme, tehnici și idei.

Aniversarea o vor împărtăși cu toți fanii, alocându-le o trecere în revistă a 40 de proiecte, cele pe care ei le consideră cu adevărat cele mai reușite și 40 de teme recurente în practica lor arhitecturală, în concluzie, ocazia să afle ce au însemnat pentru ei acești ani și modul în care creația artistică a evoluat în funcție de noile tehnologii, estetica în sprijinul utilitarului. Formatul interactiv adoptat creează o prezentare complexă, în care proiectele pot fi percutante din multe puncte de vedere diferite, conexiunile între teme pe tot decursul anilor formând o imagine de ansamblu unitară, o permanență a principiilor. Foster 40 intuieste într-o anumită măsură parcursul următorilor ani. Între timp, s-au dezvoltat planurile pentru un nou oraș Al Madina Al Zarqa, orașul albastru, casă a 200 000 de oameni, în stilul arhitectural tradițional Omana, mergând însă pe linia confortului contemporan. Materialele de construcție vor fi resursele naturale de care dispune această locație, respectiv piatra și lemnul, iar sursa de inspirație: moștenirea indigenă din

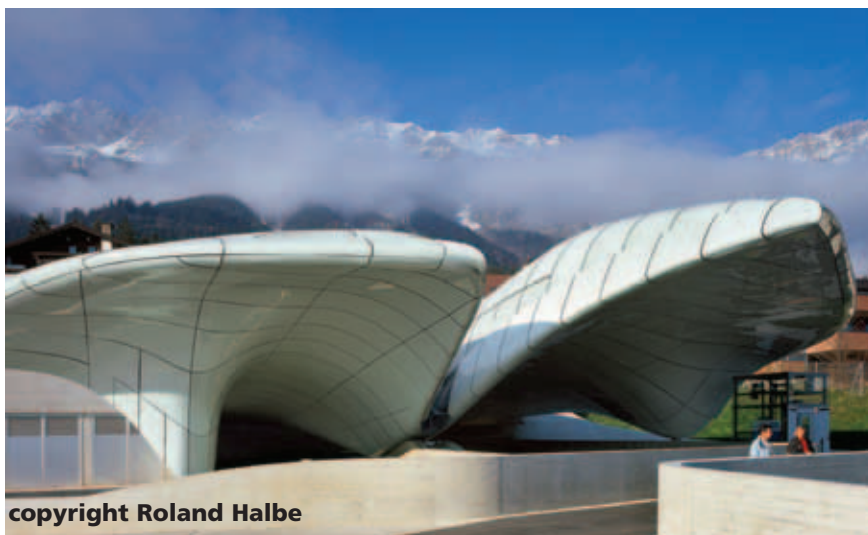
care vor rezulta clădiri de dimensiuni mici, compacte și organice, respectându-se condiția intimității, recurentă în arhitectura celorlalte așezări tradiționale Bahla și Manah.

Un alt proiect care de-abia acum capătă formă este Pavilionul Emiratelor Arabe Unite la expoziția Shanghai 2010, conceput să illustreze o temă simplă, dar pertinentă "orașe mai bune, vieți mai bune", el personifică, în mod simbolic, principiile tradiționale arabe de a conforma urbanistic orașele. Un panou semitransparent îmbracă întreaga clădire, conferindu-i o puternică identitate vizuală. Patternul folosit pentru a dinamiza această structură, este o reeditare a unuia dintre cele mai simple și mai vechi motive arabe, octogonul, iar dimensiunea pe care panoul o proiectează în interiorul pavilionului prin intermediul acestuia este impresionantă, un dinamic joc de umbre și lumini.

De curând, impresionanta curte interioară a Smithsonian Institution s-a redeschis pentru public, purtând însă de această dată amprenta arhitecturii lui Foster. Forma fluidă a noului acoperiș permite luminii să invadeze acest simbol arhitectural al Washingtonului, ridicându-se însă deasupra zidurilor vechi, structura articulează modernismul întregului design, accentuând în același timp noblețea formelor inițiale. Domul central, cel mai mare volum, punctează inima curții și intersecția a două axe istorice ale orașului. / **Ioana Cotulbea**

INAUGURARE NORDPARK CABLE RAILWAY

Pe 1 decembrie 2007, orașul Innsbruck din Austria și-a inaugurat noua rețea de teleferic, concepută de celebra arhitectă Zaha Hadid. Nu a fost prima întâlnire a arhitectei cu peisajul impresionant al Alpilor. În 2002, a finalizat tot în Innsbruck o trambulină de schi, o structură organică, cu geometrie fluidă.

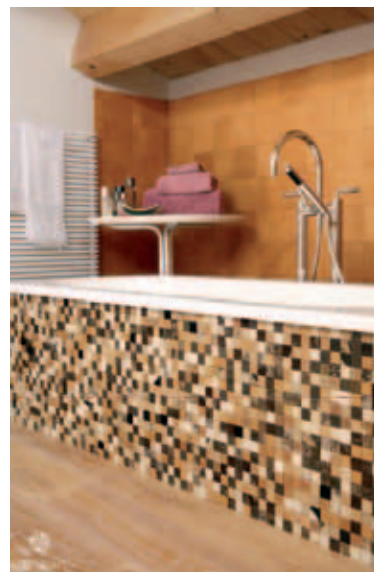
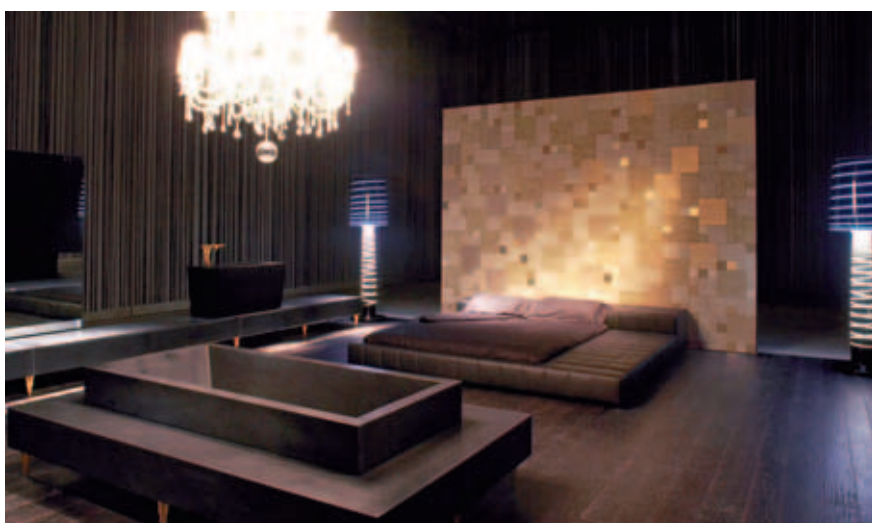

Noua rețea de teleferic esențializează și îngheață ideea de mișcare în forme surprinzătoare, futuriste. Proiectul de reabilitare a rețelei de teleferic, veche de 80 de ani, a fost demarat de către administrația orașului în parteneriat cu compania privată Strabag din dorința de a oferi vizitatorilor cât mai multe puncte de atracție. Proiectul a con-

stat în realizarea a patru stații de teleferic de-a lungul liniei deja existente, care leagă orașul Innsbruck de lanțul muntos nordic, și a unui pod. Fiecare dintre cele patru construcții a fost atent gândită în raport cu locul în care se află (coordonate naturale, altitudine etc.), dar și în raport cu celelalte, astfel încât să formeze un ansamblu armonios și coerent.

Ivona Ambienti

Ivona Ambienti ne-a obișnuit încă de la lansare cu apariții de senzație. Mai întâi pentru că a adus în România un brand premium cum ar fi Meridiani. Iată că, nu după mult timp, Ivona Ambienti revine cu alte noutăți extraordinare, noutăți ce ar face invidios oricare alt nume din zona designului de interior. Vorbim despre colecțiile de decorațiuni de piele: mozaicuri, covoare și draperii.

La showroomul Ivona Ambienti am descoperit această trilogie unică de decorațiuni pentru interior, o reuniune desăvârșită între inovarea tehnologică și perfecțiunea designului.

Născute dintr-o reinterpretare a diverselor stiluri etnice și culturale accesoriile prezentate te fac să redescoperi plăcerea de a te înconjura de materiale naturale. Pielea preia rolul primordial, devine vie, oferindu-ți emoții ancestrale, arome esențiale și senzații tactile nebănuite.

Colecția de mozaicuri este de fapt arta mozaicului, o artă înfrățită cu muzica cu care împarte aceeași etimologie, fiind „o lucrare a muzelor”, de fapt vorbim despre o artă a compoziției.

Mai exact, colecția cuprinde plăci de diferite mărimi și culori. Fiecare piesă în parte se construiește pe o bază de film de piele, la rândul său aplicat pe o bază rigidă. Desigur, fiecare piesă în parte are designul ei, iar prin reunirea lor ia naștere un ansamblu unic, printr-o interacțiune imprevizibilă între culori, texturi și forme.

Fie că este folosit la decorarea spațiilor publice, a spațiilor de locuit, sau chiar a băilor, efectul este spectaculos, punând în evidență extraordinarul potențial decorativ și arhitectonic al pielii.

Colecția de covoare reînnoiește milenara tradiție a țesutului manual al covoarelor, utilizând de data aceasta un material original pentru această tehnică: pielea. Împletitura din piele, lucrată cu mare grijă, este înconjurată cu o bordură de bumbac. Culoarele sunt vii, amintind de culorile naturii. Dimensiunile merg de la cele pentru decorarea mesei până la 6-8 mp.

Colecția despre care povestim acum este cu siguranță ceva inedit pentru piața românească de accesorii de interior.

Colecția de draperii este de fapt o combinație de elemente decorative de diferite dimensiuni și forme: rotunde, pătrate sau neregulate, înșiruite și suspendate.

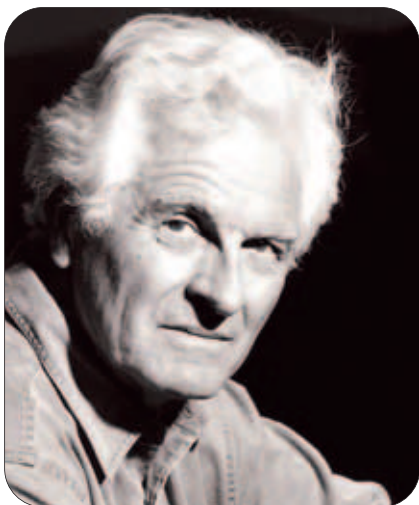
Varietatea mare de culori disponibile permit ca printr-o atență și inspirată combinație să se poată crea accesorii decorative pentru orice tip de interior, fie el clasic sau modern.

Paleta largă de culori, designul divers, modularitatea acestor accesorii și geometria formelor dau voie imaginației să creeze infinite posibilități de decorare, conferind spațiului interior căldură, culoare, dar mai ales unicitate.

Dacă doriți idei pentru interioare cu gust, nu ocoliți showroomul Ivona Ambienti. Cu siguranță, veți găsi întotdeauna o soluție.

Artifort

JUBILEU PIERRE PAULIN

Pierre Paulin este unul dintre cei mai importanți designeri francezi ai acestui secol și cu toate acestea stilul său elegant, deopotrivă fascinant datorită formelor creative absolut originale, cu iz feeric, a rămas necunoscut publicului larg, deși designurile sale, revoluționare la vremea apariției, au generat mișcări stilistice și implicit sociale prin percepția diferită a spațiului.

Anul acesta, Pierre Paulin împlinește 80 de ani de viață și 60 de ani de activitate, dintre care 50 a creat pentru Artifort, continuând să prelucreze și astăzi forme și senzații de confort. Acest eveniment unic va fi celebrat de Artifort cu stil și în stilul în care designerul și-a consumat întreaga activitate: fără prea mare fast, dar reeditând esențialul. Astfel, modele vechi de mobilier, dar care nu se pot analiza în termeni de modă, inovativitatea și originalitatea formelor transformându-le în repere actuale indiferent de momentul în timp, vor reintra în producție, unele dintre ele suferind mici modificări efectuate de însuși Paulin. Retrospectiva intitulată "Jubilee Pierre Paulin 80/60/50" va fi expusă în Paris. O serie de importante comisionări i-au adus un vast prestigiu, printre acestea numărându-se renovarea aripii Denon a Muzeului Luvru, renovarea apartamentelor președintelui Georges Pompidou, conceperea mobilierului pentru biroul oficial al președintelui François Mitterrand, crearea unui candelabru uluitor pentru Crystal Room, via Savona 56, Zona Tortona. Creațiile de serie, pe de altă parte au dat șansa publicului larg să descopere plăcerile confortului modernist, încurajând un stil de viață inventiv, bine definit. Modelele sale sculpturale, catalogate de multe ori opere de artă, povestesc liric despre relaxare, o viziune estetică aparte, care se evidențiază mai degrabă prin utilitatea și ingeniozitatea structurii. Căutarea unui efect simplu și echilibrat l-a îndemnat pe Paulin să se lipsească de elocvența unui titlu convențional pentru piesele sale de mobilier, alegând, în schimb denumirea lor prin cifre.

F574, Le Chat este un fotoliu a cărui formă pare să fie trasată dintr-o singură mișcare a creionului pe foaia de hârtie. Atât spătarul cât și șezutul parcă țâșnesc direct din baza de la nivelul solului, curbându-se într-o formă organică, această întrepătrundere a liniilor constitutive fiind tipică pentru stilul designerului. Fotoliul apare astfel ademenitor și foarte dinamic.

ABCD, canapeaua cu o formă aproape protectoare, dar cu toate acestea deosebit de elegantă, se ondulează sub formă de valuri,

dar sursa de inspirație pare să fie mai degrabă suportul de carton în care se transportă ouăle. Latura estetică este susținută de utilitatea acestui design: fiecare dintre locuri este bine delimitat, suficient de spațios, creând un soi de intimitate individuală.

Alte modele cunoscute ale lui Paulin, ce urmează să fie la rândul lor prezentate, sunt: Butterfly, Tulip, Mushroom, Orange, Tongue, Oyster, Ribbon. Fiecare dintre aceste sculpturi funcționale sunt puse în valoare remarcabil de texturile ce le îmbracă, imprimeuri fluide ce le subliniază formele, create de Lenor Larsen. / **Ioana Cotulbea**

ANIVERSARE

OSCAR NIEMEYER: 100 DE ANI

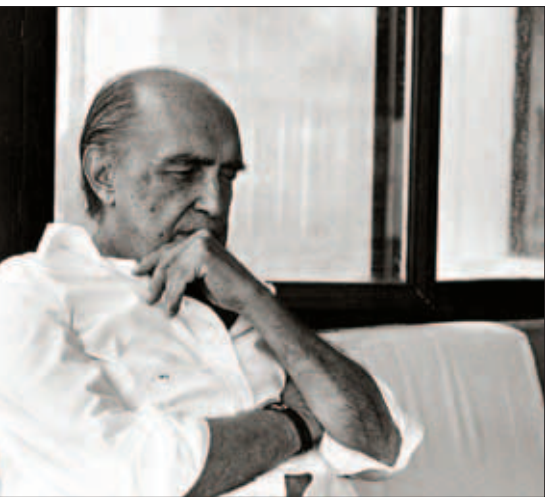

Foto: © FLC / VG Bild-Kunst, Bonn, 2007

Unul dintre cei mai importanți promotori ai modernismului în arhitectură, brazilianul Oscar Niemeyer, împlinește 100 de ani pe 15 decembrie. Descoperitor al avantajelor folosirii betonului armat în construcții, apărător al utilitarismului și autor al proiectului capitalei Brasília, el este considerat de către admiratori a fi mai curând un sculptor de monumente decât un arhitect, datorită dinamicii și liniilor sinuoase ale clădirilor sale.

Pe numele său întreg Oscar Ribeiro de Almeida Niemeyer Soares Filho, arhitectul se naște în 1907, la Rio de Janeiro. Își petrece primii ani din viață ca un tipic *carioca*, un reprezentant al tineretului boem și lipsit de griji. Termină liceul la vârsta de 21 de ani și, în urma căsătoriei din același an cu Anita Baldo, fiica unor imigranți italieni, originari din Padova, se hotărăște să lucreze și să se înscrie la universitate. Prin urmare, Niemeyer se angajează la tipografia tatălui său și devine student al *Escola de Belas Artes*, de unde va absolvi ca arhitect în 1934. Lucrează în atelierul de arhitectură condus de Lúcio Costa și Carlos Leão, chiar dacă munca sa este neplătită, pentru că se simte nemulțumit de arhitectura acelor vremuri, pe care speră să o schimbe. După ce, în 1936, Lúcio Costa este numit de către ministrul educației, Gustavo Capanema, arhitect al clădirii Ministerului Educației și Sănătății Publice, Niemeyer își asumă conducerea echipei de arhitecți al cărei scop este să facă din clădirea respectivă un simbol al unei Brazilii moderne. Inaugurat în 1943, sediul ministerului este primul zgârie-nori din lume construit în stil modernist și sponsorizat de un guvern. Rebotezat în 1985 Palatul Gustavo Capanema, la sugestia lui Niemeyer, el reunește toate elementele caracteristice stilului modernist brazilian, cum ar fi tradiționalele *azulejos* portugheze, *brise-soleil*-urile lui Le Corbusier, adaptate copertinelor de inspirație maură din arhitectura colonială, culorile vii, grădinile tropicale ale lui Roberto Burle Marx și operele de artă realizate la comandă de către artiști brazilieni.

În 1939, Niemeyer, împreună cu Lúcio Costa și Paul Lester Wiener, proiectează pavilionul Braziliei de la Expoziția Universală de la New York, iar primarul Fiorello la Guardia, impresionat de lucrare, îi înmânează cheile orașului. În 1940, începe să lucreze la un proiect pentru o nouă suburbie a orașului brazilian Belo Horizonte. Rezultatul, complexul Pampulha, cuprinde un cazino, o sală de dans, un club de yachting și unul de golf. Biserica São Francisco de Assis din Pampulha devine monument național la numai un an de la inaugurare, deși autoritățile conservatoare ale Bisericii refuză sfințirea ei până în 1959, din cauza aspectului neconvențional și a picturii murale reprezentându-l pe Sfântul Francisc de Assisi ca mântuitor al păcătoșilor. Pentru Oscar Niemeyer, proiectul Pampulha reprezintă o ocazie de a sparge monotonia arhitecturii din acea perioadă și dogmatismul formelor.

În 1945, deja un nume cunoscut, Niemeyer se înscrie în Partidul Comunist Brazilian, fapt care îl va costa foarte mult în următorii ani ai vieții. În timpul dic-

taturii militare, biroul său este percheziționat, iar Niemeyer este obligat să plece în Europa, mai precis în URSS, unde guvernul brazilian consideră că își are locul un comunist. În timpul exilului, Niemeyer are ocazia să îi cunoască pe cei mai importanți lideri socialiști, printre care Fidel Castro.

În ciuda opțiunilor sale politice, Niemeyer este chemat în Statele Unite în 1947, ca membru al echipei de arhitecți care urma să proiecteze sediul Organizației Națiunilor Unite din New York. Deși proiectul lui Niemeyer este aprobat, în urma unor presiuni din partea lui Le Corbusier, se ajunge la un proiect de compromis, care combină schemele celor doi arhitecți. Simpatiile comuniste ale lui Niemeyer se dovedesc a fi un impediment când arhitectului i se oferă postul de decan al Facultății de Design din cadrul Universității Harvard, dar regimul președintelui Richard Nixon refuză să îi acorde viza pentru Statele Unite.

Înapoi în Brazilia, Niemeyer proiectează clădiri ca Banca Ibirapuera din São Paulo, pentru a 400-a aniversare a orașului, în 1951, complexul de apartamente Copan (1953-1966) și Muzeul de Artă Modernă din Caracas (1954-1955).

De departe cel mai important proiect al lui Oscar Niemeyer îl reprezintă orașul Brasilia. Designul clădirilor îi aparține, în timp ce planul orașului este realizat de vechiul său maestru și colaborator, Lúcio Costa. În numai câteva luni, Niemeyer proiectează un mare număr de clădiri guvernamentale, rezidențiale și comerciale, printre care Palatul Alvorada, reședința Președintelui, Catedrala din Brasilia sau clădiri ale ministerelor, în care sunt evidente atât ideile inovatoare ale arhitectului, cât și ideologia sa socialistă. Orașul va fi inaugurat la numai patru ani de la demararea proiectului, care se bucură de o mare notorietate în epocă, desfășurarea sa fiind prezentată și chiar parodiată în filmul lui Philippe de Broca, *L'Homme de Rio*, în 1964. În 1963, Niemeyer este numit membru onorific al Institutului American de Arhitectură și în același an primește, din partea URSS, premiul Lenin pentru pace.

În 1965, după instalarea dictaturii militare în Brazilia, Oscar Niemeyer este obligat să demisioneze din postul de la Universitatea din Brasilia și în anul următor pleacă la Paris, unde își deschide un birou pe Champs-Élysées și proiectează sediul Partidului Comunist Francez și *Place du Colonel Fabien*. Hotărăște să se întoarcă în Brazilia în jurul anului 1985, în perioada în care, sub conducerea lui João Figueiredo, dictatura militară este înlocuită treptat de un regim democratic. Întors în țara natală, proiectează Memorialul Juscelino Kubitschek (1980), Pantheonul

(1985) și Memorialul Latino-American (1987), un monument public reprezentând mâna lui Iisus crucificat, din a cărei rană sângele curge în forma Americii Centrale și Americii de Sud.

În 1988, lui Niemeyer i se acordă premiul Pritzker pentru arhitectură, pe care îl împarte cu arhitectul american Gordon Bunshaft. În ciuda vârstei înaintate, continuă să profeseze și realizează în Brasilia Monumentul Popoarelor Indigene și Catedrala Militară Igreja de N.S. da Paz. În 1996, la vârsta de 89 de ani, Niemeyer proiectează clădirea considerată capodopera sa, Muzeul de Artă Contemporană din Niterói, lângă Rio de Janeiro, situat pe o stâncă și oferind o frumoasă perspectivă asupra golfului Guanabara. Criticii lui Niemeyer afirmă că sediul muzeului eclipsează operele de artă expuse. Un muzeu Oscar Niemeyer este inaugurat în 2002 în Curitiba, Paraná, clădirea fiind cunoscută ca "Ochiul lui Niemeyer". În 2003, Niemeyer este solicitat să proiecteze Pavilionul de Vară al Galeriei Serpentine, din Hyde Park, Londra, o structură temporară pentru construcția căreia este chemat în fiecare an un arhitect celebru care nu a mai lucrat în Marea Britanie.

La 100 de ani, Oscar Niemeyer este încă implicat în numeroase proiecte, mai ales monumente publice, iar clădirile realizate de el, intrate în patrimoniul național și internațional, nu pot fi modificate decât cu acordul său. În clipa de față, lucrează la un monument împotriva blocadei impuse Cubei de către Statele Unite, reprezentând un om purtând steagul cubanez, care se luptă cu un tigru uriaș. /

Anca Rotar

Spațiul european este compus dintr-un amalgam arhitectural. Se poate vorbi despre tendințe inovative și futuriste, dar în același timp despre atracția aproape obsesivă de modulare în liniile prestabilite ale canoanelor clasice. Există de asemenea o tendință către formele și materialele naturale și în același timp de a artificializa aspectul pentru a conforma un soi de modernitate abstractă. Asumându-și această ambiguitate, arhitectura modernă continuă să progreseze și să depășească alte și alte limite, reușind în unele cazuri să dea un alt sens noțiunii de artă. Tocmai aceste embleme sunt premiate de Uniunea Europeană și Fundația Mies van der Rohe, pentru caracterul lor inovativ, ce funcționează ca ghid și uneori ca manifest.

PREMIILE MIES VAN DER ROHE 2007

Încărcat de o semnificație simbolică și în același timp de o responsabilitate pedagogică, acest premiu se axează pe importanța contribuțiilor arhitecților europeni în dezvoltarea unor noi concepte și tehnologii, oferind în acest fel șansa, atât publicului larg, cât și instituțiilor specializate, de a înțelege corect rolul cultural al arhitecturii în construirea orașelor și comunităților. Se dă astfel grai unei preocupări mai vechi de a salva și revitaliza orașele europene, prinse între tradiție și modernitate, între centru și suburbie, întru concretizarea unui stil unic care să îmbine toate necesitățile locuitorului contemporan.

Prin urmare, scopul din spatele acestor premii este de a fluidiza circulația internațională a arhitecților, prin aceasta rezolvându-se într-o anumită măsură și coerența ansamblului arhitectural european, precum și de a oferi șansa tinerilor să se afirme cu prosepțime la început de carieră. Candidații sunt selectați de un larg grup de experți independenți, precum și de asociațiile ce formează o parte din Consiliul Arhitecților Europeni, la fiecare doi ani oferindu-se câte două premii: Premiul Uniunii Europene pentru Arhitectură Contemporană, iar aici se au în vedere calitățile conceptuale, tehnice și constructive ale ansamblului, și Mențiunea Specială pentru arhitecții în devenire. Juriul selectează de asemenea un set de proiecte finaliste care urmează să fie prezentate într-o expoziție și un catalog. Premiul constă în suma de 50 000 de dolari, iar mențiunea 10 000 de dolari, ambii primind și o sculptură ce ilustrează Pavilionul German, semnat de Mies van der Rohe, marca acestui premiu. Considerat una dintre cele mai importante realizări arhitecturale ale secolului trecut, pavilionul personifică principalele obiective ale acestei instituții.

Anul acesta, premiul a fost acordat Muzeului de Artă Contemporană din Castilia și Leon, proiect al firmei Mansilla + Tuñon, respectiv al arhitecților Luis M. Mansilla și Emilio Tuñon. În contrast cu convenționalul tip de muzeu, care este axat mai degrabă pe o expunere înghețată în timp și spațiu a operelor de artă, parte a colecțiilor istorice, MUSAC este un spațiu viu, care își deschide porțile și posibilitățile unei game foarte variate de manifestări, compatibil în acest fel cu arta contemporană. Structura se dezvoltă din conceptul unui sistem deschis, liber, iar

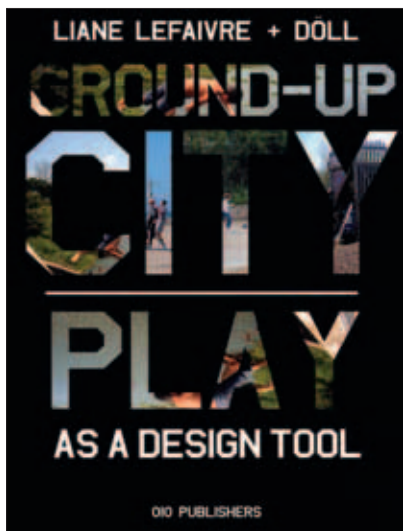
fațada este o compoziție atent prelucrată de pătrate și romburi colorate diferit, o țesătură vibrantă care te duce cu gândul la geografia secretă a memoriei. În mod simbolic, este ilustrată plurivalența relației dintre om și natură, dintre artificial și natural, cu referire la imitație și unicat.

O serie de camere independente, dar conectate una cu cealaltă permit expunerea operelor de diferite mărimi și tipologii. Prin așezarea dinamică a camerelor se construiește un spațiu continuu, fluid, dar fragmentat și diferențiat în funcție de destinație, adăugându-se o altă dimensiune prin deschiderea dintre camere și curțile interioare, creându-se astfel perspective longitudinale, transversale, diagonale. Grinzile prefabricate închid sistematic spațiile, prefigurând o formulă repetitivă, care conferă întregului o anumită expresivitate formală.

Mențiunea Specială a fost acordată proiectului Facultății de Matematică din Ljubljana, semnat de Matja Bevk și Vasa J. Perovic, mai degrabă o clădire adițională de trei etaje construită deasupra celei existente. Conceptul designului extrapolează ideea de configurare a spațiilor publice sub forma unei serii de camere transparente, săpate în masa clădirii. Suprafața elegantă de sticlă ce îmbracă structura, un pattern vitalizat de diferitele densități ale materialului ce corespund diferitelor condiții de iluminare, articulează precizia cu care este formulată arhitectura interioară.

Arhitecții finaliști au fost Zaha Hadid – Centrul Științific Phaeno din Wolfsburg, Anne Lacaton & Jean Philippe Vassal – Pôle Universitaire de Sciences de Gestion din Bordeaux, Rudy Ricciotti – Centre Chorégraphique National, Aix-en-Provence, Ben van Berkel – Muzeul Mercedes-Benz din Stuttgart, Manuel Aires Mateus, Francisco Aires Mateus – Centro de Artes de Sines, Sines, Portugalia, David Chipperfield, Fermin Vázquez – Edificio Veles e Vents din Valencia. / **Ioana Cotulbea**

**GROUND-UP CITY
Play as a design tool
Liane Lefavre + Doll
010 Publishers, 2007**

Cartea prezintă o strategie inovativă de design pentru spațiile de joacă în cadrul cartierelor din orașele olandeze, destinate nu neapărat copiilor, ci funcționând ca spațiu ce încurajează socializarea diferiților indivizi indiferent de vârstă sau clasă socială. Expunerea poate să funcționeze, prin urmare, ca template pentru proiectele sociale dezvoltate în acest moment în Olanda și în Rotterdam, privind în special cartierele defavorizate ale orașelor.

Liane Lefavre depășește concepția istorică asupra locului de joacă, precum și direcțiile ludice impuse de artă, arhitectură, până și urbanism, pentru a se axa în particular asupra parcurilor construite după război. Firma de arhitectură Doll a explorat posibilitatea de a implementa modelele teoretice în două proiecte de reorganizare propuse pentru zonele din Rotterdam, redefinind această structură într-o strategie funcțională.

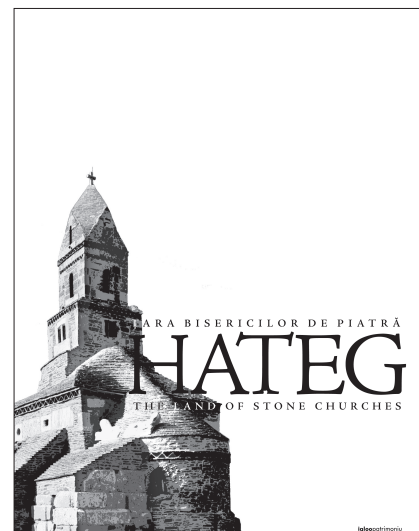
Comandă on-line pe www.010publishers.nl

**Design Hotels văzute prin Igloo
Seria AVPI
Igloo Media
decembrie 2007**

Arhitecturi văzute prin igloo este titlul unei colecții de albume lansate în noiembrie 2005, ce reunește, la sfârșitul fiecărui ciclu editorial, într-o versiune extinsă bilingvă (română-engleză), cele mai bune proiecte publicate în revista igloo habitat & arhitectură. În 2007, materia Arhitecturi văzute prin igloo este constituită din design de hoteluri din întreaga lume, prezentate amplu cu fotografii, schițe, planuri și texte descriptive. Hotelul este, ca amprentă arhitecturală, unul dintre cele mai flexibile proiecte din punct de vedere stilistic. Designul de hoteluri a luat amploare în spațiul turistic internațional prin amenajări revoluționare. Igloo a ales să prezinte 15 hoteluri, care acoperă o arie foarte diversă de stiluri, de la clasic la futurist, tematici și concepte foarte diferite.

Disponibil în marile lanțuri de librării (Cărturești, Noi, Diverta, Humanitas) și la sediul igloo.

**Hațeg. Țara bisericilor de piatră
Seria Igloo Patrimoniu
Igloo Media
decembrie 2007**

Acesta este al treilea album din seria igloopatrimoniu. Editat și tipărit în condiții grafice remarcabile, albumul restituie imaginea actuală a șaisprezece edificii de cult din piatră, ridicate între secolele XIII – XVI și aflate astăzi în diferite stadii de degradare. În câteva dintre ele se mai slujește și azi, și ceea ce părea că le va salva de la ruină, anume viața unei comunități, în cele mai multe dintre cazuri a făcut mai mult rău. Oamenii au folosit ce-au avut la îndemână pentru a le repara, iar restaurările au fost parțiale și, din lipsă de bani, superficiale. Iată de ce am simțit nevoia să le arhivăm pentru posteritate, căci timpul nu lucrează deloc în favoarea lor. Imaginile sunt însoțite de text bilingv (română-engleză), text care, prin tonul vetust, cerne peste istoria fiecărei biserici în parte poveștile întemeierii sale, sau, după caz, viețile sfinților de hram.

Disponibil în marile lanțuri de librării (Cărturești, Noi, Diverta, Humanitas) și la sediul igloo.

INTERNI OCTOMBRIE 2007

Întâmpinând seria imensă de posibilități de ambientare a băilor, revista descrie aici doar o mică părticică, cuprinzând, însă, mai toate aspectele implicate, stiluri și ambiente aferente, influența exercitată atât la nivelul individului în cazul spațiului privat, cât și mai pe larg, în cazul spațiilor publice. În mod evident, sfera de posibilități se restrânge vizibil când designul se adresează unei singure persoane, pe de altă parte, când este vorba de restaurante, baruri, hoteluri etc., designerul este liber să aleagă dintr-o gamă foarte largă de soluții curajoase și inovatoare. Patternurile convenționale de gresie și faianță sunt acum depășite de modele mult mai interesante, cu o atenție deosebită acordată detaliului, cu texturi și finisaje rafinate, de dimensiuni cât mai variate. Detaliind, acest spectru larg cuprinde mobilier de baie, din materiale tradiționale sau moderne, precum și o lecție despre importanța culorii.

A10 NR. 17/2007

Mai mult decât oricând, Uniunea Europeană, cu 24 de țări în 2004 și 27 în 2007, trece printr-o perioadă fructuoasă de dezvoltare, ca putere economică și politică și implicit ca spațiu construit. Acest număr al buletinului arhitecților europeni tratează această problemă, analizând diverse arhitecturi contemporane precum și avântul puternic pe care l-a luat acest domeniu. Toate acestea implică și o vastă creștere demografică, o cerere din ce în ce mai mare de locuințe, iar cum cele vechi au ajuns deja neîncăpătoare se începe construcția a noi clădiri. Unul dintre cazurile discutate în acest sens este Amsterdam, unde aproape 13000 de locuințe vor fi demolate pentru a face loc altor 24000 noi, una dintre aceste clădiri fiind Parkrand, în districtul Geuzenweld, un imobil de apartamente a cărui fațadă prezintă două goluri imense destinate aerisirii spațiului și amenajării acestuia cu verdețură. Imobilele de birouri au prins și ele același tren, arhitectura suferind pe această latură o conversie către impresionanțele imagini de brand.

THE PLAN NR. 22/2007

Revista și-a obișnuit deja cititorii cu abundența de detalii privind proiectele atacate în paginile sale, iar acest număr nu se deține. Biroul de arhitectură Promontorio a conceput o serie de planuri pentru un centru de cercetare și conservare a mediului, lângă Mora, o regiune la sud de Lisabona. Clădirea proiectată are ca sursă de inspirație construcțiile autohtone, simple, cu un singur etaj și acoperiș în două pante. Proiectul pentru Orestad College, Copenhaga, a fost comisionat, în urma unui concurs, biroului de arhitectură 3XN, a cărui propunere reflectă modul în care sunt percepute în momentul de față structurile de învățământ din acea parte a lumii, anume predominanța spațiilor libere, cu o circulație neîntreruptă, în ton cu flexibilitatea sistemului educațional.